

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Dětský pěvecký sbor Paprsek

Children's choir Paprsek

Tereza Staňková

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Marek Valášek, Ph.D.

Studijní program: Prezenční studium

Studijní obor: Hudební výchova – Český jazyk

Rok dokončení bakalářské práce 2017

Anotace

Bakalářská práce „Dětský pěvecký sbor Paprsek“ popisuje historii pěveckého sboru Paprsek. Detailně mapuje historii sboru od jeho začátku, tzn. od roku 1974, až po současnost.

Autorka představuje zakladatele sboru a dlouholetého sbormistra, nynější sbormistryni, způsob a organizaci práce i působení sboru v Mladé Boleslavi, v České republice a v zahraničí.

V dalších kapitolách se autorka zaměřuje na vztahy uvnitř pěveckého kolektivu i na to, jaký vliv má sborové prostředí na členy. Vychází i ze svých vlastních zkušeností, které získala v dětském pěveckém sboru Paprsek. V závěru práce uvádí „paměti“ sbormistra Milana Klipce a několika bývalých členů sboru.

Práce tohoto sboru byla vždy pozitivně hodnocena veřejností. Již několik desítek let organizuje soutěž písní „Dětská nota“. Jelikož dění ve sboru ovlivňuje mnoho osob, přikládá autorka vyjádření bývalého člena sboru, autorčiny maminky, jakožto rodiče bývalé členky a bývalého sbormistra pana Milana Klipce. V příloze je uveden soupis kompletního repertoáru soutěžních písní, které doposud vznikly. Kromě soupisu autorka přidává přílohu k tištěné verzi, DVD s veškerými natočenými písněmi z Pionýrské a Dětské noty a k nim dochované noty. Jako bonus přidává zpěvník, který je určen jen pro členy dětského pěveckého sboru Paprsek.

Klíčová slova

Milan Klipce, Dětská nota, sbor, Paprsek, zpěv

Annotation

The bachelor thesis “Children's Choir Paprsek” describes the history of the choir Paprsek. It conducts a detailed survey of the choir's history from its beginning, i.e. from 1974 up to the present.

The author introduces the founder and a long-time choirmaster, the current choirmaster, method and organization of work and activity in the choir in Mladá Boleslav, the Czech Republic and abroad.

In subsequent chapters, the author focuses on the relationships within the group of singers and the influence of choir's environment on its members. It is based on her own experience gained in the children's choir Paprsek. In the conclusion of the work, she introduces the memoirs of the choirmaster Milan Klipec and several former members of the choir.

The work of this church has always been positively evaluated by the public. For several decades, it has organized a singing competition “Dětská nota”. Since the events in the choir affect many people, the author attaches statements of a former member of the choir, the author's mother, then parents of the former member and the former choirmaster Mr. Milan Klipec. The annex contains a list of the complete repertoire of competition songs created so far. In addition to the list, the author adds an attachment to the printed version, a filmed DVD with all recorded songs from “Pionýrská and Dětská Nota” and kept notes. As a bonus she supplements a songbook, which is intended only for members of the children's choir Paprsek.

Keywords

Milan Klipec, Dětská nota, choir Paprsek, singing

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „*Dětský pěvecký sbor Paprsek*“ vypracovala samostatně s použitím citovaných informačních pramenů, které jsou uvedeny v této práci.

Prohlašuji, že odevzdaná elektronická verze bakalářské práce je identická s její tištěnou podobou.

V Praze

.....

Tereza Staňková

Poděkování

Děkuji MgA. Mgr. Marku Valáškoví, Ph.D. za odborné vedení práce, za cenné rady a za vstřícnou a trpělivou pomoc.

Děkuji sbormistrovi dětského pěveckého sboru Paprsek Milanovi Klípcovi za materiály, které mi poskytnul k napsání mé bakalářské práce.

Tereza Staňková

Obsah

ÚVOD	8
1. VZNIK A VÝVOJ DĚTSKÉHO PĚVECKÉHO SBORU PAPERSEK.....	9
2. SBORMISTŘI	13
2.1. MILAN KLIPEC, ZAKLADATEL SBORU PAPERSEK	15
2.2. PAPERSEK POD VEDENÍM MARKÉTY AMERIGHI	18
2.3. PŘÍPRAVA SBORMISTRA NA ZKOUŠKU	19
3. OD PIONÝRSKÉ NOTY K DĚTSKÉ NOTĚ	21
4. DĚTSKÁ NOTA DNES	29
4.1. PŘÍPRAVY NA DĚTSKOU NOTU	29
5. LETNÍ SOUSTŘEDĚNÍ V PECI POD SNĚŽKOU	32
6. POP-SONG FEST.....	37
7. VYSTOUPENÍ V CIZINĚ	39
7.1. VYSTOUPENÍ V NĚMECKU	39
7.2. VYSTOUPENÍ VE ŠVÝCARSKU.....	40
7.3. VYSTOUPENÍ V RUSKU	41
7.4. VYSTOUPENÍ V POLSKU	42
7.5. VYSTOUPENÍ V BULHARSKU	43
7.6. VYSTOUPENÍ V IRSKU	44
7.7. VYSTOUPENÍ V ČESKOSLOVENSKU	45
7.8. PŘÍNOSY ZÁJEZDŮ	45
8. DALŠÍ VEŘEJNÁ VYSTOUPENÍ.....	46
8.1. VÁNOČNÍ KONCERTY.....	46
9. JAK FUNGUJE DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR PAPERSEK V REGIONU.....	48
10. ŽIVOT V DĚTSKÉM PĚVECKÉM SBORU	49
10.1. VLIV SBOROVÉHO ŽIVOTA NA OSOBNOSTNÍ RŮST JEDNOTLIVCŮ.....	49
10.2. VZTAHY SE SBORMISTREM, VE SBORU, S RODIČI.....	51

10.3.	KLADY A ZÁPORY ČLENSTVÍ VE SBORU Z POZICE OSOBNÍ ZKUŠENOSTI.....	53
11.	JAK SE UTVÁŘELY OSOBNOSTI V HISTORII SBORU	56
12.	JAK VIDÍM DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR PAPERSEK DNES	59
13.	JAKÝ NÁZOR MÁ NA DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR PAPERSEK SIMONA BOBKOVÁ.....	61
14.	JAKÝ NÁZOR MÁ NA DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR PAPERSEK MARTIN ŠELEMBERK	63
15.	JAK SE PODEPSAL DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR PAPERSEK NA ŽIVOTĚ MILANA KLIPCE	65
	ZÁVĚR.....	67
	SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ.....	68
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

Úvod

Dětské sbory jsou důležitou součástí života většiny hudebně nadaných dětí. Když rodiče zjistí u svých dětí nadání, snaží se jim najít vhodné prostředí, které je bude rozvíjet. Většinou své děti hlásí do ZUŠ na hudební nástroj, nebo do sboru. V některých případech chodí děti jak do sboru, tak na hudební nástroj.

Když se v Mladé Boleslavi a blízkém okolí řekne Dětská nota, jen málokteré dítě si pod tímto názvem nic nepředstaví. Pojem Dětská nota je mezi dětmi populární, některé třídy základních škol pravidelně navštěvují soutěž autorských písní. Dětský pěvecký sbor Paprsek v Mladé Boleslavi má dlouholetou tradici. Důvodem volby tématu této práce je snaha o ucelený pohled na tento sbor, a to nejen na jeho vznik, vývoj, činnost a výsledky, ale i na atmosféru uvnitř sboru, vztahy mezi členy a sbormistry, mezi členy navzájem atd.

Na následujících stránkách podrobně zmapuji historii a vývoj sboru, přes působení v Československém rozhlasu a televizi až k samotnému vzniku a vývoji Pionýrské noty, později Dětské noty a vzniku jarního Pop – song festu. Představím hlavního zakladatele sboru, Milana Klipce. Práci doplňuji úryvky z pamětí Milana Klipce, které vydal ke 40. výročí Paprsku. Dalším oživením jsou nahrávky písniček ze všech Pionýrských a Dětských not. V další kapitole se zaměřím na samotného jedince, jak své členství v pěveckém kolektivu vnímá, prožívá, jak ho sbor ovlivňuje a obohacuje, eventuálně o co ho ochuzuje. Toto téma nejprve rozeberu z obecného pohledu a poté se pokusím zprostředkovat svoji mnohaletou zkušenost v dětském pěveckém sboru Paprsek. V závěru práce se věnuji vzpomínkám bývalých členů a kapitole, jak ovlivnil sbor Paprsek život Milana Klipce.

V České republice je velice málo sborů, které by se věnovaly výhradně populární hudbě. Smyslem této práce je poukázat na výjimečnost tohoto uměleckého tělesa spočívající zejména v jeho originalitě a profesionalitě. Tyto vlastnosti Paprsek získal díky svému zakladateli Milanu Klipcovi a nynější sbormistryni Markétě Amerighi.

1. Vznik a vývoj dětského pěveckého sboru Paprsek

Dětský pěvecký sbor Paprsek byl založen v roce 1974 panem Milanem Klipcem. V té době pracoval v Kulturním domě v Mladé Boleslavi jako pracovník programového oddělení. Vzhledem k tomu, že pan Klipec byl výkonným muzikantem a měl pedagogické vzdělání, jeho nadřízený na něj naléhal, aby sbor založil. Tomu se nejprve Milan Klipec bránil, protože chtěl věnovat čas své kapele, ale po dvou letech se rozhodl, že sbor založí. Oslovil dva kantory z Mladoboleslavska, K. Štastného a J. Hartycha, o kterých věděl, že skládají písničky pro děti. Společně se rozhodli, že uspořádají přehlídku dětských písniček. Napsali pár soutěžních písniček a nechali dětské publikum vybrat nejlepší skladbu. Jediné, co jim chybělo, byl sbor, a proto musel pan Klipec udělat na školách konkurz. Bylo vybráno asi dvacet pět dětí. Tento sbor byl původně založen jen pro interpretaci soutěžních písniček v rytmu populární hudby. Dětem se zalíbilo zpívat populární písničky s živou kapelou, proto se rozhodly, že se chtějí scházet pravidelně i po soutěži. Tak vznikl dětský pěvecký sbor Paprsek.

Začátky dětského sboru Paprsek probíhaly v Kulturním domě v Mladé Boleslavi. Zde, v jednom ze sálů, se děti scházely a trénovaly soutěžní písničky. Mimo skladeb pro soutěž se učily i písničky, které zpívaly pro zábavu. Vzhledem k tomu, že Milan Klipec neměl skoro žádné zkušenosti s vedením sboru, učil se společně s dětmi. *„Vše bylo naprosto spontánní, děti spíše křičely, než zpívaly. Zpívali jsme s kytarou, aby vše bylo co nejrytmičtější a nejhluchnější. V tom byl zároveň ukrytý živel. Poznával jsem, co vše si můžu dovolit, co se týká rozsahu, poznal jsem, co mají děti rády, co je nebaví. Vlivem praxe a zkoušení vznikl sbor s neopakovatelným žánrem i zaměřením. V tom je taková naše výlučnost. Kdybychom se třeba zařadili po bok klasicky vzdělaných sborů s důsledně pěstovanou kultivací hlasu, tak jsme někde jinde a možná už také nefungujeme.“¹*

¹ **Kučerová, Lucie.** Boleslavský deník. *Klipcův sbor Paprsek slaví třicet pět let.* [Online] [Citace: 11. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/foto-klipcuv-sbor-paprsek-slavi-tricet-pet-let.html.

Při zkouškách sboru neměly děti noty a text jim byl diktován. Děti do týdne uměly texty nazpaměť, protože měly ohromnou chuť a ctižádost zpívat. Starší členové vychovávali mladší, členství ve sboru se stávalo smyslem jejich života. Ohledně trojhlasu a čtyřhlasu měl novopečený sbormistr velice málo informací, a pokud děti učil anglickou písničku, učil je z fonetických přepisů, protože k originálním textům se nedostal. Někdy pan Klipec vymýšlel k zahraničním hitům vlastní texty. Některé z nich časem „zlidověly“ a spontánně se předávají mezi generacem „papršcat“. Příkladem jsou písně v paprskovském zpěvníku.² Milan Klipec se ze začátku musel adaptovat na rozsah dětského hlasu, který je v plném znění (bez použití tzv. hlavového rejstříku) podobný ženskému altu, ale má jiná specifika. Většina hlasově neškolených dětí všechny tóny, které jsou řekněme nad jednočárkované „a“, buď nezpívá, nebo je křičí. Menší část se snaží použít neumělý hlavový tón, který se v případě nesystematického procvičování barevně výrazně odlišuje od nižších tónů.

Sbormistr se již od začátku působení dětského pěveckého sboru Paprsek setkával s kritikou zastánců klasického sborového zpěvu. *„Děti zpívali prý moc naturalně, nekultivovaně. V podstatě vlastně děti kazím! Hodně mě to bolelo, protože to bylo v příkrém rozporu s nadšením dětí, nicméně, s odstupem let jsem si uvědomil, že v leccems byly tyto názory pravdivé. Jenomže já jsem nešel učit děti klasiku, ani národní písničky, já jsem chtěl s nimi zpívat „popík, bigbeat“, možná trochu i „jazzíček“. Pro mě byly strašně důležitými prvky rytmus, frázování, výraz ve zpěvu a samozřejmě intonace, to je vlastně základ. A nějaké kultivování hlasu jsem považoval za naprosto nepotřebné.“*³ Až postupem času, díky písničkám v soutěži, které psali „klasikové“, zjistil pan Klipec, že sboru chybí schopnost zpívat písničky ve vyšších polohách. K tomu sbor neuměl zazpívat písničky natolik dobře, aby byli autoři spokojeni.

Milan Klipec obdivoval a obdivuje práci dětí v „klasických“ sborech, ví, že i zde je mnoho práce a dřiny. Přesto s touto pěveckou technikou nesouhlasí a často si klade otázku, zda si děti poslechnou takový sbor a zároveň, zda si s dětmi posluchači zazpívají, a jestli to zpívání není určené hlavně pro odbornou porotu. Ví, že je pěvecká technika

² Zpěvník je v příloze.

³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

důležitá, ale myslí si, že pokud sbormistr děti učí již od dětství klasickému zpěvu, tak dítěti nedává možnost, aby svůj hlas rozvíjelo samo. S tímto názorem částečně souhlasím, můj názor je, že správná cesta je mezi klasickým zpěvem a populárním zpěvem. Děti by se měly naučit správnou techniku dýchání a zpěvu, ale zároveň by se měly věnovat písničkám, které jsou jim blízké, a kde mohou zpívat a rozvíjet svůj přirozený hlas.

„Druhým těžkým „oříškem“ pro mne byla zkušenost při vybírání zájemců o zpívání. Zpočátku jsem se naivně domníval, že vše okamžitě rozpoznám, a tak jsem měl tendenci děti škatulkovat na „přijatelné a nepřijatelné“. Strašná mýlka – protože většinou první reakcí dítěte, které požádáte o zazpívání tónu zahraného na klavír, je stud a strach. Nebo naopak, nepostradatelné sebevědomí, posilované přítomností nekritických rodičů i prarodičů.“⁴ „To, že dítě neumí zaintonovat napoprvé tón, který mu zahrajete na piano, ještě vůbec neznamená, že nemá sluch nebo – Bože nedej – že mu chybí talent. Prostě neumí s hlasivkami zacházet, jak to potřebujete, to je celé zjištění.“⁵

O mnoho let později se dětský pěvecký sbor Paprsek přesunul do dnešní zkušebny, která se nachází v místě bydliště pana Klipce v Mladé Boleslavi. Na mou otázku, proč se dětský pěvecký sbor Paprsek jmenuje právě Paprsek, Milan Klipec odpověděl: *„Tento název jsem vymyslel sám, protože mám rád slunce.“⁶* V rozhovoru s Boleslavským deníkem však uvádí tuto výpověď: *„S dětmi jsme vymýšleli různé názvy. Nakonec mi přišel Paprsek vhodný, protože ty děti byly taková rozzářená slunička.“⁷*

Myslím si, že jedním z hlavních úspěchů dětského pěveckého sboru Paprsek bylo to, že se po necelých deseti letech prosadil do přímého přenosu ČT pro děti a mládež, což lze považovat jako velký úspěch mimopražského sboru. Paprsek se ve svém oboru zpívání populárních písní zařadil ke špičce českých dětských pěveckých sborů. Milan Klipec už tehdy vychoval mnoho úspěšných interpretů. Někteří se prosadili jako profesionální zpěváci, hudebníci, učitelé a pracovníci v oblasti kultury. Dalším velkým

⁴ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁵ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁶ **Klipec, Milan.** Mladá Boleslav : Tereza Staňková, únor 2017.

⁷ **Kučerová, Lucie.** Boleslavský deník. *Klipcův sbor Paprsek slaví třicet pět let.* [Online] [Citace: 11. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/foto-klipcuv-sbor-paprsek-slavi-tricet-pet-let.html.

úspěchem dětského pěveckého sboru Paprsek bylo vydání první desky s písní „Formule z formely“, která vyšla v roce 1985.

Po roce 1989 se sbor dále věnoval interpretaci původních písní pro děti. Ovšem jedna změna nastala a to v názvu dětské soutěže. Od roku 1989 až po současnost se soutěž jmenuje Dětská nota. Členové sboru nadále nemuseli nosit červené šátky, ale dětem se stále líbily písničky, které sbor interpretoval, proto přehlídka písniček probíhala i mimo Mladou Boleslav. Od roku 2003 probíhá Dětská nota v muzeu Škoda Auto. Zázemí v muzeu umožnilo sboru vydávat lepší výkon a umístit více diváků. Pouze rok 2012 byl výjimečný, protože se Dětská nota odehrávala v mladoboleslavském divadle.

V roce 1999 začal dětský pěvecký sbor Paprsek natáčet písničky z Dětské noty. Mimo tato CD natáčel sbor CD s názvem Zick Zack, která jsou určena pro zahraniční návštěvy. Zick Zack obsahují světové populární a lidové písně. Dětský pěvecký sbor Paprsek vydává již mnoho let vánoční CD. V roce 2012 bylo natočeno živě první vánoční DVD s názvem „Vánoce, teplo domova“.

Dětský pěvecký sbor se začal seznamovat a navštěvovat se zahraničními sbory. Řekla bych, že výlety do zahraničí a koncertování tam přinášelo a stále přináší členům hodně motivace a především zkušeností, které členové mohou upotřebit při koncertech a v nahrávacích studiích. Do letošního roku vystupoval dětský pěvecký sbor Paprsek v Německu, Švýcarsku, Irsku, Polsku, Bulharsku a v Rusku. Nyní se chtějí pokusit o turné po Itálii. Tajným snem pana Klipce je koncertování v Japonsku.

Dnes stojí v čele sboru Markéta Amerighi, která se vrátila do Mladé Boleslavi ze Státní konzervatoře v Bernu. Markéta spolupracuje s týmem, který vede její otec Milan Klipec. V tomto týmu jsou zastoupeni především bývalí členové sboru Petra Páchová-Lstibůrková (scénografie), Adam Koubek (hudební, výtvarná složka), Jan Lstibůrek (aranžmá, hudební doprovody) a Václav Váchal (zvukový režisér).

2. Sbormistři

„Sbormistr dětského sboru by především měl být dobrým člověkem. Ale slovo dobrý neznamena jen hodný. To jistě také, ale spíše spravedlivý, chápající, velkorysý. Musí se umět tvářit přísně, když by se nejradiji rozesmál, a usmívat se, když s ním právě cloumá zlost.“⁸

Můžeme říci, že sbormistr je člověk, který přímo ovlivňuje členy sboru a nepřímo ovlivňuje rodiče členů. Sbormistr dětského pěveckého sboru je umělec, učitel, vychovatel a hlavně člověk, který by měl naslouchat dětem, protože ty jsou díky svému zpěvu schopny vyjádřit své pocity. Člověk, který vede sbor, by měl být hudebně vzdělaný, musí umět vystupovat na veřejnosti a jednat s lidmi. Řekla bych, že nejlepší přípravou pro sbormistra je to, že sám v nějakém sboru vyrostl, ví, jak se děti cítí a co je pro ně těžké. Sbormistr umí napomenout tak, aby zpěvák chybu přijal a napravil. Sbormistr nechce, aby se dítě cítilo provinile a bálo se. Proto se s ním sbormistr snaží komunikovat opatrně a mile. Většina zpěváků pokárání přijme, protože ví, že se sbormistr snaží zdokonalit jejich práci. Sbormistr jako umělec musí mít stanovené cíle, ke kterým chce se svým sborem dojít. Musí umět vybrat repertoár, který děti bude bavit, obohatí a zlepší jejich interpretační dovednosti. Vedoucí dětského pěveckého sboru musí být částečně i hercem. To, jak se sbormistr k dětem chová, se odráží v chování dětí z podia na posluchače. Je možné, že se takto pan Klipec choval, ale já si ho opatrného a milého bohužel nepamatuji. Vždy, když jsem ho viděla, snažila jsem se být neviditelná, abych nemusela poslouchat, co jsem kde udělala špatně, a to nejen ve zpěvu. Bála jsem se ho a nerada jsem za ním chodila, abych mu předala peníze od maminky na další měsíc.

„Sbormistr ví úplně přesně pouze tři věci: že spravedlivý být nemůže, protože pořadí záslužnosti sborových dětí na rozdíl od pořadí ve skoku vysokém prostě úplně přesně stanovit nelze. Že vždy udělá úplně všechno, co se udělat dá, aby se té spravedlnosti co nejvíce přiblížil, protože jinak by sám se sebou nevydržel.“

⁸ HARTMAN, J. – SKOPAL, J. *Práce s dětským pěveckým sborem na prvním stupni základní školy*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. s 21 ISBN 978-80-0417-009-7.

*Že je to stejně na kočku, protože i tak tady zase budou ty smutné děti a žádná spravedlnost na tom nic nezmění.*⁹

Dalším velkým úkolem sbormistra je to, že musí neustále nabírat nové členy sboru. Děti ve školních sborech zpívají jen po dobu působení na škole. Děti v mimoškolních sborech zpívají většinou do dovršení 18ti let, poté se přemístí do staršího sboru nebo skončí se zpěvem úplně. Některé mimoškolní sbory se ještě dále dělí podle věku. V případě dětského pěveckého sboru Paprsek se dělí na pět částí: sbor A, B, C, D a KDS.¹⁰

Postup při hledání nových členů je různý. Někdo vypisuje konkurz a nabírá děti jenom jednou za rok, jiní sbormistři nabírají děti po celý rok. Řekla bych, že nejčastějším způsobem je, že sbormistr vyvěsí na nástěnku informaci o náboru. Myslím si, že nejefektivnější způsob, jak získat děti do sboru je ten, že uslyší nějakou chytlavou písničku, která se jim bude líbit. Dětskému pěveckému sboru Paprsek pomáhají písničky z Dětských not a známost sboru v celé Mladé Boleslavi. Pokud se dítě rozhodne, že chce navštěvovat sbor, musí projít malým zkušebním testem, aby sbormistr věděl, jak moc je dítě intonačně a rytmicky zdatné a do jakého hlasu by jej měl zařadit. Tento proces probíhá nejčastěji na začátku školního roku, ale občas sbormistři dělají výjimku, nebo jsou vděční za každého nového člena a nabírají děti po celý rok.

⁹ MOTÝL, T. *Zahrada: Povídaní o skrytém zátiší sborových radostí*. Štíty: Nakladatelství Pavel Ševčík – Veduta 2012. s 69 ISBN 978-80-86438-41-2.

¹⁰ Části sborů rozvádím v kapitolách 2.1. a 2.2..

2.1. Milan Klipec, zakladatel sboru Paprsek

Milan Klipec se narodil 24. 3. 1945 v Mladé Boleslavi, kde stále žije. Je zpěvákem, skladatelem a sbormistrem.

Narodil se jako syn pekaře Leopolda Klipce a prodavačky Boženy Klipcové. Studoval mladoboleslavské gymnázium Dr. Josefa Pekaře. „*Sám o sobě říká, že patřil mezi průměrné studenty.*“¹¹ Po maturitě se přihlásil ke studiu na Filosofickou fakultu UK v Praze, kde byl pro svůj původ vyškrtnut ze seznamu. Uspěl na Pedagogické fakultě UK v Praze a studia řádně ukončil v oboru biologie a tělesná výchova.

„*Již od mala byl veden hudbě, a tak mu rodiče zaplatili hodiny hry na housle. Zde se setkal s velmi přísným učitelem, kterému se nelíbily jeho krátké a buclaté prsty a vždy mu tvrdil, že s tím přeci nemůže hrát na housle. I to byl důvod, proč na jeho hodiny přestal chodit a namísto toho se věnoval tajně fotbalu. I přesto si jej hudba našla.*“¹²

V době studií na gymnáziu se věnoval hudbě a založil se spolužáky studentskou kapelu, která se jmenovala Oktet. Hlavním důvodem, proč se pan Milan Klipec rozhodl pro muziku, byla jeho slabost pro opačné pohlaví, tedy ženy. „*Když jsme byli v prvním ročníku gymnázia na chmelu, zjistil jsem, že kluci, co brnkají na kytaru pár akordů, to mají s holkami mnohem jednodušší. Založil jsem si tedy rovnou kapelu. Vážně to fungovalo. Hraní mě chytlo a holkám jsem najednou začal líbit.*“¹³

„*V roce 1967 jsem vyhrál Mladoboleslavského slavíka. Doktor Pixa, který soutěž uváděl, mě hned přihlásil na festival talentů do Jihlavy.*“¹⁴

¹¹ CIMBURKOVÁ, Barbora, Anna HRDLIČKOVÁ, Barbora RYGEROVÁ a Monika ZÖRKLEROVÁ. Gymnázium Dr. Josefa Pekaře: Milan Klipec. In: *Gymnázium Dr. Josefa Pekaře* [online]. Mladá Boleslav [cit. 2016-09-08]. Dostupné z: http://www.pekargmb.cz/verejnost/gympl_absol.php?zobr=34

¹² CIMBURKOVÁ, Barbora, Anna HRDLIČKOVÁ, Barbora RYGEROVÁ a Monika ZÖRKLEROVÁ. Gymnázium Dr. Josefa Pekaře: Milan Klipec. In: *Gymnázium Dr. Josefa Pekaře* [online]. Mladá Boleslav [cit. 2016-09-08]. Dostupné z: http://www.pekargmb.cz/verejnost/gympl_absol.php?zobr=34

¹³ E15.cz. *E15.cz.* [Online] [Citace: 12. březen 2017.] <http://magazin.e15.cz/regiony/na-stara-kolena-kulturnim-kaskaderem-856707>.

¹⁴ E15.cz. *E15.cz.* [Online] [Citace: 12. březen 2017.] <http://magazin.e15.cz/regiony/na-stara-kolena-kulturnim-kaskaderem-856707>.

„V roce 1967 získal na I. celostátní soutěži amatérských zpěváků v Jihlavě 1. místo.“¹⁵ „S Tanečním orchestrem Československého rozhlasu Praha natočil v roce 1968 své první snímky. Absolvoval zahraniční turné s Orchestrem Karla Vlacha.“¹⁶ Díky těmto úspěchům dostal nabídku ředitele divadla Rokoko k angažmá jako herec-zpěvák. Nabídku přijal a strávil zde 4 roky. V roce 1972 bylo divadlo Rokoko z politických důvodů uzavřeno. Ještě v tomto roce nastoupil do nově otevřeného Domu kultury v Mladé Boleslavi jako pracovník programového oddělení.

I nadále se věnoval hudbě a v roce 1974 založil dětský pěvecký sbor Paprsek. Díky tomu se začal věnovat problematice hudební výchovy školních dětí a společně s dalšími pedagogy vymyslel autorskou soutěž, která byla původně nazvaná Pionýrská nota, později byla přejmenována na Dětskou notu. „Za celou historii Pionýrské a Dětské noty uvedl do života přes 300 písní, které byly ztvárněny na koncertech, v živých televizních přenosech a klipech a vyšly ve 30 zpěvnících.“¹⁷ Letošní Dětská nota bude již 43. ročník soutěže. Dětská nota se stala významnou součástí hudební kultury v České republice. „Paprsek patří ve svém žánru k špičkovým tělesům a jeho kvality ocenili také diváci v SRN, Švýcarsku, Polsku, Irsku, Bulharsku, Ruské federaci a mnoho dalších.“¹⁸

„V roce 1996 byl z Domu kultury propuštěn pro nadbytečnost. Zahájil s podporou rodičovského Občanského sdružení Paprsek privátní praxi, jako sbormistr a učitel hry na hudební nástroje. V této činnosti pokračuje stále.“¹⁹

¹⁵ Osobnosti města: Milan Klipec. In: *Mladá Boleslav* [online]. Mladá Boleslav: VISMO [cit. 2016-09-27]. Dostupné z: http://www.mb-net.cz/vismo/osnova.asp?id_org=9629&id_osnovy=928&n=osobnosti-mesta

¹⁶ ANDRŠOVÁ, Lada. Český hudební slovník osob a institucí: Milan Klipec. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. 2006 [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1002159

¹⁷ CIMBURKOVÁ, Barbora, Anna HRDLIČKOVÁ, Barbora RYGEROVÁ a Monika ZÖRKLEROVÁ. Gymnázium Dr. Josefa Pekaře: Milan Klipec. In: *Gymnázium Dr. Josefa Pekaře* [online]. Mladá Boleslav [cit. 2016-09-08]. Dostupné z: http://www.pekargmb.cz/verejnost/gympl_absol.php?zobr=34

¹⁸ CIMBURKOVÁ, Barbora, Anna HRDLIČKOVÁ, Barbora RYGEROVÁ a Monika ZÖRKLEROVÁ. Gymnázium Dr. Josefa Pekaře: Milan Klipec. In: *Gymnázium Dr. Josefa Pekaře* [online]. Mladá Boleslav [cit. 2016-09-08]. Dostupné z: http://www.pekargmb.cz/verejnost/gympl_absol.php?zobr=34

¹⁹ Osobnosti města: Milan Klipec. In: *Mladá Boleslav* [online]. Mladá Boleslav: VISMO [cit. 2016-09-27]. Dostupné z: http://www.mb-net.cz/vismo/osnova.asp?id_org=9629&id_osnovy=928&n=osobnosti-mesta

„Od roku 1972 je ženatý s manželkou Janou (za svobodna Tainetovou), se kterou má dvě dcery – Markétu (Amerighi) a Kateřinu (Korbelovou).“²⁰ Obě dvě dcery vystudovaly Pražskou konzervatoř a věnují se profesionálně hudbě. Markéta vystudovala obor populární zpěv a flétnu. Kateřina vystudovala obor populární zpěv a kytaru. Markéta Amerighi je nyní hlavní sbormistryní dětského pěveckého sboru Paprsek, avšak pan Klipec si ponechal část sboru D a KDS. Sbor D je tvořen studenty, ale současně několika zkušenějšími členy sboru C. Poskytuje dětem možnost zpívat i po ukončení základní docházky. „Děčko“ tvoří základ výběrů pro občasné zahraniční zájezdy. Další složkou jsou bývalí členové Paprsku, kteří se rozhodli scházet, zkoušet a zpívat. Jejich pracovní název je Každý den starší (KDS). Tento sbor pravidelně zkouší a vystupuje na akcích Občanského sdružení Paprsek. „*Velmi si považuji aktivity a především úžasné obětavosti členek – maminek malých dětí. Dvě například dojíždějí na zkoušky pravidelně až z Prahy. Spolupráce s těmito lidmi mě moc baví a potvrzuje moji letitou teorii, že rozhodující věci pro kvalitu zpívání je především pokora a pracovitost.*“²¹ Dále se věnuje aranžím, textům, přípravě zájezdů a natáčení CD.

²⁰ Osobnosti města: Milan Klipec. In: *Mladá Boleslav* [online]. Mladá Boleslav: VISMO [cit. 2016-09-27]. Dostupné z: http://www.mb-net.cz/vismo/osnova.asp?id_org=9629&id_osnovy=928&n=osobnosti-mesta

²¹ —, 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

2.2. Paprsek pod vedením Markéty Amerighi

Od roku 2006 postupně Markéta přebírala vedení dětského pěveckého sboru Paprsek. Dnes vede tři přípravky sboru. A, kde jsou děti od 4 do 6 let, tedy v předškolním věku. Další sbor, který vede, má název sbor B a jsou v něm děti mladšího školního věku, tj. od 6 do 9 let. Hlavním a nejpočetnějším kolektivem Markéty je sbor C. Děvčata a chlapci ve věku 9 až 15 let jsou hlavními účinkujícími Dětských not, soustředění i zájezdů. Markéta pokračuje v práci svého otce, ale práce se sborem je trochu odlišná. Při zkouškách se členové sboru věnují více rozezpívání a technikám zpěvu. Sbor, který má asi sto členů, se dále věnuje soutěži autorských písní Dětská nota a pěveckému setkání Pop-song fest, které organizuje vedení dětského pěveckého sboru Paprsek.

Každý rok, ve vánoční čas, sbor vystupuje v mladoboleslavském divadle a na Staroměstském náměstí v Mladé Boleslavi při rozsvěcení vánočního stromu. Tento sbor vystupuje na Staroměstském náměstí i v lednu, aby popřál lidem hodně štěstí a zdraví do nového roku.

V roce 2010 mohli být někteří členové viděni na předávání hudebních cen Anděl, kde vystoupili se skupinou Toxique. Zpěvačkou v této kapele je Klára Vytisková, která se rozhodla pro spolupráci se sborem po tom, co byla patronkou a porotkyní soutěže Dětská nota. Klára Vytisková pozvala sbor i ke spolupráci na jejím novém videoklipu k písničce Field Lines.

Na členy dětského pěveckého sboru Paprsek je kladen čím dál tím větší nárok, co se týče kvality zpěvu a projevu. Díky tomu se členové sboru mohli setkat a zazpívat si s mnoha známými osobnostmi jako je Ewa Farna, Dasha, Iva Pazderková a mnoho dalších.

Bohužel jsem nezastihla současnou sbormistryni Markétu Amerighi a tudíž jsem nesehnala její životopis, ani vyjádření od současných členů sboru. Markétě jsem psala několik emailů, na které mi zpočátku odpovídala, ale později odpovídat přestala. Snažila jsem se jí dovolat, ale bohužel mi nezvedala telefon. Na internetu nejsou žádné informace o její rodině a životě.

2.3. Příprava sbormistra na zkoušku

Každá zkouška pěveckého sboru musí být dopředu připravená, samozřejmě, že sbormistr musí dokázat trochu improvizovat, ale nesmí tápat. Měl by mít připravená jednotlivá cvičení na rozezpívání i to, co se bude danou hodinu zpívat. Práce s notami by měla zahrnovat několik kroků. Sbormistr by se měl seznámit se skladbou, zvážit, zda je vhodná pro jeho dětský pěvecký sbor a za jakým účelem vybral právě tuto skladbu. Dále by měl umět vysvětlit všechna slova, která by dětem nemusela být jasná, pokud by byl text v jiném jazyce, je potřeba zpěvákům vysvětlit správnou výslovnost, kterou si sbormistr nejprve musí sám nastudovat. Nutné je i to, aby dětem vysvětlil, jakou náladu má tato skladba. Jako nejdůležitější krok považují seznámení se skladbou samotnou, to znamená, aby sbormistr určil fráze ve skladbě, místa k nádechu, správné tempo a dynamický plán skladby. Poté by se sbormistr měl zaměřit na části, které by mohly zpěvákům dělat problém a podle toho udělat časový plán, kdy bude se sborem jakou část nacvičovat.

Sbormistr může procvičit těžká místa již v rozezpívání, aby jim při zpěvu písně nedělala tak velké problémy. Někteří sbormistři dají skladbu dětem naposlouchat, nebo nechají nejdříve zpívat starší členy sboru, aby si ji naposlouchali i mladší členové. Zkušenější děti zkoušejí číst noty z listu. Pokud ještě nemají tolik zkušeností a dovedností, uší se skladby metodou imitace, při které sbormistr melodii předehraje, a děti ji zopakují.

Během nácvičku musí sbormistr kontrolovat mnoho věcí, například jestli děti správně stojí, dýchají, dodržují dynamiku, jestli barva hlasů odpovídá charakteru skladby, zda se děti tváří podle nálady písně atd. Občas se stane, že děti skladbě neporozumí a jsou schopné se smát, když se zpívá o smrti, a naopak, mračit se, když zpívají o něčem radostném.

Zastávám názor, že by děti měly umět písně nazpaměť. Mohou nastat situace, kdy je text moc dlouhý, v tom případě chápu, že děti drží noty v rukách, ale i pro jejich správný tělesný postoj je lepší, když umí text nazpaměť.

Je těžké uhlídat dvacet zpívajících dětí, zda dělají všechno správně, proto je někdy lepší, když si sbormistr rozdělí děti do skupinek a sleduje každého jedince, aby mohl opravit jeho chyby. Sbormistr by měl dbát například na to, aby si dítě nezafixovalo

nesprávný postoj při zpěvu, který má za následek svalové křeče na krku a zádech a blokové postavení páteře. Špatný postoj způsobí ztuhlé šíjové svaly a ty způsobí, že se křeč přenesou i na hrtanové svaly a zpěv je technicky nesprávný a tlačný. Kromě správného postoje je důležité i správné dýchání. To je absolutním základem pěvecké techniky. Zpěv je velice náročný, mohli bychom ho přirovnat k vrcholovému sportu.

Sbormistr by měl své žáky naučit správný hlasový trénink, protože ten je důležitý pro bezchybné rozvíjení a fungování hlasu. Stejně jako při sportu i zde je potřeba trénovat, aby byly svaly posilovány a fixovala se zpětná vazba mezi centry v mozku a tkáněmi hlasového ústrojí. „*Tkáně fonačního aparátu se nastaví na správné napětí a hlasivkové klouby se uvolní.*“²² Délka cvičení závisí na věku. V dětském věku postačí půl hodina denně, v dospělosti jsou to dvě hodiny denně. „*Hlasový profesionál by měl používat cvičení, kterými se rozezpívává nebo rozmluví, každé ráno i ve dnech, kdy žádné vystoupení nemá a zpívat nebude.*“²³ Po skončení cvičení nesmí zpěvák pociťovat jakoukoli bolest v oblasti krku.

Sbormistr by měl dirigovat tak, aby zpěváci z jeho gest pochopili tempo, dynamiku a výraz. Dirigování je v podstatě nonverbální komunikace. Pohyby rukou by měly obkreslovat vývoj hudby a současně koordinovat interprety. Bohužel najdou se i tací, kteří jsou zvyklí dirigovat pouze orchestr, a dirigování sboru jim dělá problém. Sama jsem takového dirigenta zažila, sbor uměl skladbu perfektně, ale když začal dirigent dirigovat, jakoby sbor celou píseň zapomněl a kolikrát ani nenastoupil. Naštěstí se toto neštěstí stalo jen při generálce. Na příkladu je vidět, jak je důležité znát gesta „svého“ dirigenta.

²² VYDROVÁ, Jitka. Rady ke zpívání, aneb, Co může zpěvákům poradit odborný lékař. Praha: Práh, 2009. ISBN 978-80-7252-252-1.

²³ VYDROVÁ, Jitka. Rady ke zpívání, aneb, Co může zpěvákům poradit odborný lékař. Praha: Práh, 2009. ISBN 978-80-7252-252-1.

3. Od Pionýrské noty k Dětské notě

Když byl dětský pěvecký sbor Paprsek zakládán, byly potřeba nejen děti, ale i soutěžní písničky, autoři, orchestr, moderátor a aranže pro písničky. Aranžmá a rozpisy pro kapelu Pekař tenkrát vymýšlel pan Klipec, takže to pro něj nebyl problém. Charakteristický zvuk kapely tvořila trubka, saxofon, klavír, kytara, baskytara a bicí, to vše bylo posíleno o zvuk hostujícího hráče na hoboj nebo na flétnu. „*Nahrávku prvního ročníku „Noty“ mám dodnes a myslím, že se za zvuk nemusíme stydět.*“²⁴

17. května 1974 se loutkovém sále Domu kultury v Mladé Boleslavi poprvé konala Pionýrská nota, autorská soutěž nových písniček pro děti. Název „Pionýrská nota“ by mohl evokovat návaznost, na tehdejší politický režim, ale tak tomu vůbec nebylo. Organizátoři této akce dokázali během relativně krátké chvíle rozšířit regionální akci na národní soutěž s účastí nejlepších autorů a hudebníků. Tento krok byl dobrý odrazový můstek ke vstupu do studií rozhlasu a ČT.

Na prvním koncertě Pionýrské noty bylo asi padesát diváků, většina byli rodiče a příbuzní dětí. „*Profesionální moderátorka pletla téměř každé příjmení autora, či jména porotců, děti zpívaly v pionýrských stejnokrojích a já se potil před orchestrem při dirigování.*“²⁵ „*Byl jsem šéfem pochválen, což ještě zvýraznilo moji radost z toho, že moje písnička „Táto, chystej rákosku“ zvítězila. První cenu – diplom – jsem si vyvěsil v pokoji a domníval se bláhově, že tím „koš vody vytekl“. Opak byl pravdou. Za necelý půlrok už se zase šéf sháněl po podkladech pro vyhlášení druhého ročníku. Ještě jednou jsme strávili květnové odpoledne v loutkovém sále, ale návštěva už byla „impozantní“ – téměř 100 lidí. Za vítězství mé písničky „Jaro“ jsem obdržel diplom a sádrovou sošku, tradiční pochvalu a ve čtvrtletním hodnocení jsem se dočetl, že jsem perspektivní mladý pracovník.*“²⁶ Pan Milan Klipec byl navržen na předsedu SSM. „*Bohudík, při náborech*

²⁴ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

²⁵ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

²⁶ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

jsem vstupu k „rudoknížkařům“ odolal, ale za odměnu mě zbavili přídomek u perspektivní.“²⁷

Vzhledem k tomu, že v té době už měla Pionýrská nota velkou sledovanost, začaly se o ni zajímat krajské orgány. Proto se třetí ročník konal už ve velkém sále Kulturního domu v Mladé Boleslavi a shlédlo ho 350 diváků. Zvětšil se také orchestr. Vedle rytmiky na jevišti seděl téměř celý bigband Studio. Čtvrtý ročník proběhl opět ve velkém sále se stejným počtem diváků, jediné, co se změnilo, byla moderátorka. Uvádět Pionýrskou notu přijela tehdy známá hlasatelka ČsT Jana Krampolová. Čtvrtý ročník Pionýrské noty vyhrály dvě písničky, ke kterým psal hudbu Milan Klipec, Píseň o rudé růži a Ať tedy naše píseň zní.

Jubilejní ročník se konal ve znamení práce velkého přípravného výboru, kterému šéfoval ředitel Krajského kulturního střediska, a hlavní záštitu měl KV SSM. Mělo to spoustu výhod a nevýhod. Ke kladům patřilo rozšíření orchestru o smyčce, takže na pódiu už byl velký festivalový orchestr. Produkci snímal záznamový vůz Československého rozhlasu, akce se dostávala mezi špičkové kulturně společenské akce a tím nad sebou nesla „Damoklův meč“ politického dohledu. „*Ještě, že skvělá odborná porota v čele s textařkou Jiřinou Fikejzovou nepodléhala žádným tlakům a pouštěla do finále pouze hodnotné písničky, nemající prvoplánový efekt ve „vyhrnování si rukávů“.* Já jsem si dovršil pětiletku vítězných titulů, poprvé jsem si odnesl finanční cenu (celých 1.000 Kč) a důrazné upozornění svého šéfa, že už bych neměl psát písňe do soutěže, že to zavání nekorektními postupy. No, možná, že jsem při zpívání svých skladeb víc koulel na děti očima, ale na svou čest mohu odpřísáhnout, že jsem k nácviiku všech finálových písní přistupoval naprosto stejně poctivě.“²⁸

Tento jubilejní ročník a ještě ročník po něm byly poslední, které byly živě zpívány, hrány a bez pohybu dětí. Ty jen stály u mikrofonů a jediný pohyb, který na pódiu probíhal, kromě příchodů a odchodů paní moderátorky, byl produkován dirigentem, sbormistrem panem Klipcem. „*Ale užívali jsme si to, ke slovu přicházela pomalu nová generace dětí, a také nové a podstatně širší generace skladatelů. Pionýrská nota totiž už nabízela*

²⁷ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

²⁸ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

za vítězství finanční odměny. Přestože autoři tenkrát byli „všichni skromní a ... o prachy jim vůbec nešlo...“, přesto se počet příspěvků do soutěže až zdesetinásobil.“²⁹

Na počátku osmdesátých let režíroval Notu pražský režisér pan Vašek Bárta, který byl znám z velkých pořadů, konaných v rámci pravidelných kulturně politických oslav ve Středočeském kraji. „*Vašek Bárta vtělil naší snaze nový rozměr, písničky se totiž začaly zpracovávat scénicky. Takže publikum už netoliko poslouchalo, ale současně se dívalo na příběhy. Často si diváci mohli ukroutit hlavy, protože nástupy dětí byly ze všech možných směrů, naprosto nečekaných. Pod vedením režiséra začaly děti samy moderovat, mnohem víc přemýšlet o svém vlivu na posluchače, a tím pádem se staly soutěžní písně pro publikum přijatelnější, bližší.*“³⁰ Mezi autory byl i Vojta Dyk, redaktor Středočeského vysílání Československého rozhlasu v Praze, vyhrál tři ročníky za sebou s roční pauzou. Tento muž domluvil dětskému pěveckému sboru Paprsek natáčení písniček pro další ročníky ve studiu A v Praze, v Karlíně. Vojta Dyk sehnal hudebníky a spolu se sborem nahráli vybrané finálové písničky, které se dostaly až do vysílání Československého rozhlasu. Pionýrské notě tato akce hodně pomohla, protože do soutěže začali psát i velice známí autoři a kvalita písniček rostla.

„V začátcích našeho natáčení jsme měli sobotu na pořízení základů a v neděli ráno odjížděl autobusem do Prahy sbor. Dopoledne se točily společné pasáže a odpoledne sóla. Děti uměly všechna sóla a věděly, že dostanou-li šanci, musí okamžitě zaujmout režiséra, jinak za dvě chybičky už šel na řadu další uchazeč. Sbor i sólisté se na natáčení velmi těšili, prožívali ho intenzivně a každý, kdo byl nominován do studia, chápal svoji účast jako nejvyšší dosažitelnou metu. Dlužno poznamenat, že jsem zůstával autorem většiny aranžmá, i když někteří autoři (Císař, Vašák, Hejduk) si aranžmá psali sami.“³¹

Tímto způsobem postupoval sbor Paprsek asi pět let. Významnou změnou pro sbor byla účast Československé televize, která nejprve ze záznamů a později i živě vysílala soutěž autorských písní Pionýrskou notu do celé Československé republiky. V roce 1989 vyvrcholil celospolečenský význam Noty a došlo k přejmenování, z Pionýrské noty se stala

²⁹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

³⁰ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

³¹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

Dětská nota. „Vyjadřovalo to i změnu poměrů ve společnosti. Vedle živých nástrojů se v nahrávkách začaly silně prosazovat i písničky připravené na počítači. Orchestr Ládi Švábenského, který natáčel v rozhlasovém studiu A, vystřídal TV Septet Milana Dvořáka a začali jsme nahrávat na Kavčích horách v podstatě v ohleduplnějším časovém plánu, čemuž odpovídala výsledná kvalita nahrávek.“³²

„V letech 1988 a 1989 jsme koncerty DN začaly realizovat i v Praze, což mělo také svoje historické, ale velmi banální opodstatnění, které nelze utulát. Na sklonku roku 1987 jsem dospěl k názoru, že si změnu ve kvartálních hodnoceních musím vydobýt tlakem, tedy vliv těch diagnóz na můj platový výměr. Prostě jsem byl přesvědčen, že nejsem doceněn a podal jsem výpověď z Domu kultury. Ale vůbec jsem si nepřipustil, že by ji nadřízení mohli přijmout. Několikrát se mě zeptali, myslím-li to vážně, a pak – úderem Silvestra – stal jsem se „volným mužem“. Byl to šok, ale denní dojíždění do Prahy za práci mě brzy vyléčilo. Sice jsem si polepšil platově, získal jsem zajímavý post v Domě dětí a mládeže v Praze – Karlíně, ale duši i srdcem mě to stále táhlo do MB za Paprskem. Naštěstí moje šéfka v Praze měla Paprsek také velmi ráda, a tak se stal sbor aktivitou, vnímanou jako součást mojí pracovní náplně. Děti jezdily zpívat na akce do Prahy, na tábory DDM, a tak se můj zaměstnavatel stal také pořadatelem Dětských not v PKOJF, nejprve ve střední hale, rok nato v pravém křídle Parku kultury v Praze – Holešovicích.“³³

„A to už jsme se přiblížili k roku 1990, kterému předcházely ony dnes už možná trošku ironicky nahlížené změny. Ty se ostatně záhy promítly do naší práce. V ČsT nám šéfredaktor vysílání pro děti Jiří Chalupa podmínil další existenci DN v ČT angažováním známých profumělců (Dády Patrasové a spol.), v DDM v Praze propustili ředitelku a nové vedení nehodlalo dál posuzovat registraci Paprsku v tomto zařízení jako legální a logickou, a nebylo se čemu divit. Takže jsem se pokorně vrátil do Domu kultury v MB, kde se mezitím také několikrát změnilo vedení. Mohu říci, že jsem byl z té změny velmi šťastný, i když moji kolegové v Praze byli skvělí a práce s nimi mě těšila. Jenom to dojíždění, především vstávání, a pak časté stání v autobuse. Cesty zpátky byly

³² —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

³³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

*časově nepředvídatelné, protože autobus byl často našlapán, že jsem se prostě nevešel. Zejména v pátek mě tyto situace nervově točily.*³⁴

Vraťme se zpátky k vývoji Dětské noty. Nastává éra, kdy do spolupráce s dětským pěveckým sborem Paprsek vstupuje brněnská redakce Českého rozhlasu a Brno se pro sbor stává na několik let nejbáječnějším městem v ČR. Paprsek jel na tři dny do Brna, bydlel v hotelu, dopoledne i odpoledne natáčel, a ještě v rámci pobytu absolvoval živý koncert s velkým orchestrem ve Slavkově, nebo v Rosicích. Zanedlouho jel do Brna znovu a přímo v Brně a v jeho okolí prezentoval Dětskou notu pro veselé a vstřícné moravské děti. *„Na jednu z repríz v Bobby centru, na které bylo 1400 posluchačů, do smrti nezapomenu, neboť to bylo poprvé, kdy jsme pracovali s profesionálně prvotřídní zvukovou, ale především světelnou aparaturou a efekty. DN mi připadla, jako show z Las Vegas. Bohužel musím konstatovat, že v této době jsme zpívali naživo pouze sóla, vše ostatní bylo předtočené. Ale dovoľovalo nám to písničky pohybově akčně rozehrávat, takže starší slečny ze sboru intenzivně pracovaly na „choroškách“, odkoukaných podle předních klipů známých z TV.“*³⁵ V Brně vznikla poslední nahrávka DN s publikem pro ČT.

*„ Za všechna jména, která jsme v tomto období vnímali jako naše modly, chci uvést hudebního režiséra Aleše Podařila, do kterého byly všechny starší dívky z Paprsku zamilovány, a také Igora Vardu – aranžéra, kytaristu, saxofonistu a hudebního režiséra. To byli lidé, ke kterým jsme vzhlíželi s úctou a pokorou. Velmi jsem si cenil přátelství s Maxem Wittmanem, redaktorem ČR v Brně, dlouholetým porotcem DN (zemřel 2011). V Brně jsme poznali také Libora Machatu, autora a skvělého výtvarníka. Je to autor našeho loga a člověk, který nám mnohokrát nezištně pomohl. Zajímavou postavou této éry byl také skladatel a „šibr“ Vlád'a Koudelka. Byl to zvláštní člověk, který pro naše brněnské mise zajišťoval prostředky od finančních ústavů a pojišťoven, ale asi je použil jinak, než si přáli sponzoři. Naše spolupráce s Brnem se náhle rozplynula a byl konec. Je to velká škoda – jezdili jsme tam velmi rádi celkem 6 let a dodnes tam máme hodně příznivců.“*³⁶

³⁴ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

³⁵ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

³⁶ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

„Hned na to v roce 1998, se konala jubilejní 25. Dětská nota a já jsem byl přesvědčen, že je to poslední „Nota“ v historii. Ani jsme nevypisovali soutěž o nové písničky, pouze jsme vybrali nejkrásnější z těch 24 ročníků, přearanžovali je, znovu nastudovali a chystali dva koncerty, tentokrát v kině Fórum v Mladé Boleslavi. Přijeli autoři, přijela porota, přijel Vašek Bárta, hodně moc bývalých členů, a dostavila se tak kouzelná atmosféra, že nešlo neslyšet volání po tom, abychom pokračovali. Vítěznou skladbou čtvrtstoletí se stala písnička Libora Machaty „Láska na každé pád“.³⁷ Sbormistr Milan Klipec vyhlásil rovnou další ročník Dětské noty a sehnal sponzory v pojišťovně. Vzhledem k tomu, že děti musely po koncertech v kině Fórum vše uklízet a odvážet samy, protože se v kině promítaly filmy, zkusil pan Klipec opět kontaktovat Dům kultury v Mladé Boleslavi.

Dům kultury souhlasil s konáním Dětské noty a lístky na čtyři koncerty byly ihned rozebrány. Sešlo se zde okolo 2000 návštěvníků. „Přes velký divácký ohlas jsme však dopadli finančně špatně, protože nás tehdejší ekonomika DK vzala poněkud „na hůl“ díky neujasněné smlouvě o hlavním koncertu a reprízách. Za hlavní finálový koncert s účastí autorů a poroty jsme měli zaplatit 15.000 Kč za pronájem, ostatní reprízové (3 zbývající) koncerty po 5.000 Kč. Bohužel, bylo nám vyúčtováno 4x 15.000 Kč, protože znění smlouvy to umožňovalo. Tehdy jsme byli zaskočení, nezkušení a příliš měkčí na to, abychom se nějak ohradili.“³⁸

„Na roky 2000 – 2002 jsme se tedy vrátili opět do kina Fórum, ačkoliv jsme věděli, že zdejší prostředí koncertům příliš nesvědčí.“³⁹ Bohužel v té době nebyla jiná možnost a dětský pěvecký sbor Paprsek s vděčností přijal nabídku ředitele kin, uspořádat soutěž v „protiatomovém“ krytu, ze kterého je dnes diskotéka.

„V každém roce šest koncertů s celkovou návštěvností po 1500 diváků nás mohlo těšit, protože pronájem kina Fórum byl bezplatný. Také proto jsme mohli přežít složité období, kdy jediným naším sponzorem byla firma Ing. Boženy Sedlákové Ford Bospor. Té jsme byli za existenci velmi zavázáni a je třeba dodat, že právě tato dáma

³⁷ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

³⁸ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

³⁹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

s neobyčejným šarmem podporující veškerou kulturu v regionu, stála kdysi v čele přípravného výboru Dětské noty, ještě když byla soutěž mezi první a druhou dekádou. Je ironií osudu, že naše nové působiště pro dalších osm let – Škoda Auto Muzeum, kde jsme našli naprosto ideální světelné, zvukové i prostorové podmínky pro naše koncerty, vystavilo stopku zveřejňování našeho vděku paní Sedlákové za podporu.“⁴⁰

Muzeum Škoda Auto odstartovalo divácky nejděčnější etapu vývoje autorské soutěže Dětská nota. V roce 2003 si děti mohly vyzkoušet perfektní podmínky na podiu, zvukovou techniku, světelné efekty a snímání kamerami a vysílání obrazu jak aktéry, tak i diváků, na dvě velká plátna nad jevištěm. „Dá se říci, že tato scéna je pro Dětskou notu jako stvořená.“⁴¹ Paprsek v té době natáčel výhradně ve svém studiu, které bylo velmi dobře vybaveno a bylo schopné vytvořit nahrávky se všemi špičkovými zvukovými parametry. Scénáře psal pan Milan Klipec na míru velmi šikovným moderátorům, kterých bylo ve sboru mnoho, sóla si rozdělili kvalitní zpěváci, o které taky nebyla nouze. Základy vznikaly na počítači, ale dohrávkou živých hudebních nástrojů byly oživeny a aktualizovány. Někteří autoři si nechávali základy k písničkám vyrobít v renomovaných studiích, vybavených skvělými virtuálními hudebními knihovnami, takže kvalita nahrávek byla velmi zdařilá. Jediným mínusem bylo, že sborové pasáže byly natočené dopředu, tudíž i když sbor zpíval naživo, nebyl výsledek bezprostřední. Možná právě proto sbor v následujících letech kompenzoval ztvárnění písniček taneční přípravou. Vrcholem této éry byl rok 2007, kdy byly všechny písně skvěle „naprogramovány“ a „ošaceny“. „S odstupem času vnímám jako chybu, že jsem neprosazoval více hudební výraz a pěvecké schopnosti sboru, ale to jsem pochopil až v následujících letech.“⁴²

Od roku 2006 byli v porotě profesionální muzikanti, kteří na další roky přislíbili svoji pomoc a slib také dodrželi. „Nejprve nám ještě v témže roce pomohla kapela Golem, která natočila 3 základy, a ve studiu baskytarista Jan Lstibůrek, který natočil všechny party basy.“⁴³ V roce 2008 přichází největší a nejvýznamnější změna od dob spolupráce

⁴⁰ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁴¹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁴² —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁴³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

s brněnským orchestrem. Základy k písničkám jsou točeny ve Kdyni profesionálním kvartetem hudebníků (J. Lstibůrek, J. Štěpánek, J. Škorpík, C. Caller). K těmto základům jsou později dotočené sborové pasáže a později se dotáčí sólisté. Hlavní změna je tedy v tom, že dnes je soutěž Dětská nota „živá“ – kapela, sbor i sóla.

V Muzeu Škoda Auto se stabilizoval počet koncertů na jedenáct s celkovým počtem návštěvníků okolo čtyř tisíc. Dětská nota se stala součástí rozpočtu města a je významně dotovaná. *„Jsem hrdý na spolupráci s plejádou profíkůmštyřů, bez nichž by pokrok kvality a vývoje Dětské noty byl nemyslitelný. Jsem pyšný na jména celebrit, které navštívily poslední ročníky DN: Ewa Farna, Petr Malásek, Debbie, Klára Vytisková, Xindl X či Radúza. Jsem vděčný Magistrátu města MB, že přijal Dětskou notu za vlastní a jsem rád, že naše akce každoročně naše město celostátně zviditelňuje.*⁴⁴

⁴⁴ —, 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

4. Dětská nota dnes

Dětská nota je soutěž autorských písniček pro děti. Tyto písničky nejsou klasické sborové skladby, ale jsou to písně populární. V soutěži se střídají různé žánry např. country, rock, rnb, swing a další. Tato soutěž je vhodná pro profesionální i amatérské autory. Každý rok skladatelé pošlou desítky písní a odborná porota musí vybrat pouze deset z nich. Někdy to není lehké. Občas se mezi autory písní objeví i bývalí členové dětského pěveckého sboru Paprsek. „*To, že mezi autory jsou někteří lidé, kteří prošli Paprskem, a že je porota vybrala, svědčí o tom, že umí napsat písničku takřikajíc na objednávku a jsou velmi dobře obeznámeni s tím, o co v soutěži běží.*“⁴⁵

4.1. Přípravy na Dětskou notu

Příprava na Dětskou notu začíná již po novém roce, kdy je odbornou porotou vybíráno deset písniček. V dubnu Markéta se členy sboru začíná zkoušet noty. Velkou výhodou je, že dnešní děti umí číst z listu daleko lépe než generace před nimi, takže je nácvik daleko rychlejší. V květnu začíná pan Klipec nahrávat s vybranými dětmi sbory. Ty se nahrávají o víkendech. Koncem května začíná pan Klipec natáčet sóla. Sóla natáčí ve všední dny s dětmi, které se přihlásí, že by chtěly zpívat, nebo si to alespoň zkusit. Časy k natáčení jednotlivých písní jsou různé. Některé sbory se nahrávají dvě až tři hodiny, ale jsou sborové části, které se nahrávají i osm hodin. Jednoduché sólové party jsou natočené za dvacet minut, těžší party nahrávají sólisté i tři hodiny. Sólisty nevybírá pan Klipec ani Markéta, oni jen udělají nahrávky a ty pošlou dotyčným autorům písní. Ti si potom vybírají, který sólista se jim líbí a bude zpívat na Dětské notě hlavní koncert před odbornou porotou. Pan Milan Klipec si nahrávky také poslechne a vybere ke každé písničce dvě alternace pro případ, že by hlavní sólista onemocněl. Těchto alternací využije i během vystoupení. Na představení pro rodiče a před odbornou porotou zpívají zpěváci, kteří byli vybráni autory. Sólisté, kteří byli vybráni jako alternace, si zazpívají alespoň jednou na vystoupení pro děti. Choreografie se nacvičuje až na letním soustředění,

⁴⁵ Weiss, Martin. Boleslavský deník. *Boleslavský deník*. [Online] [Citace: 11. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/milan-klipec-na-zkousku-v-divadle-nam-musel-stacit-jediny-den-20121109.html.

kteře je v srpnu a trvá trnac dn. Celá Dtska nota se dává dohromady o víkendech v zari a v říjnu, kdy členové intenzivně pracují na choreografii, zpěvu a doprovodném programu. Nácvik Dtske noty probíhá na 2. základní škole v Mladé Boleslavi. Dalo by se říci, že dětí s jedním ročníkem Dtske noty skoni a hned s dalším ročníkem zacinaji.

Po zpěvu a choreografii je tu ještě jeden velký faktor, který je zapotřebí, aby bylo vystoupení kompletní. Tím jsou rekvizity a především kostýmy. Když jsem byla členkou Paprsku, měli jsme na sobě jednoduché sukně a erne paruky. To nám k výkonu stačilo, ale dnes už kostýmy musí vypadat upne jinak. Petra Páchová-Lstiburkova vymýšlí jednotlive kostýmy, které se musí odvijet od písniček a choreografie. „*Důležité je, aby vše bylo rychle oblekatelne, což je nejduležitejsi požadavek.*“⁴⁶ dodala Petra Páchová-Lstiburkova. Během vystoupení se dětí převlikaji několikrát za sebou, někdy se převlikaji i vícekrát za jednu písničku. Dětí musí mít pořádek ve svych veech a vědět, kde jaký kostým mají. Bohužel během převlikani v zákulisí vznikne hrozný chaos věcí, a když si člověk nepohlida ty své, tak je pozdeji hledá velice téže.

Velkou výhodou je, že sbormistrum pomáhají rodiče a nejstari členové sboru. „*Dtska nota by nikdy nemohla existovat bez party lidí, které kolem sebe mám. Ať už jde o maminky dětí, které tu s námi obetave tráví víkendová dopoledne a pomáhají se vím od kostýmů po organizace, přes kolegy z hudební brane až po sponzory, bez jejichž podpory by to také nešlo.*“⁴⁷ vyjmenovává Markéta všechny, kterí se na akci podileji. Sbor Paprsek si obstará veškeré potřebné věci pro Dtskou notu sám, za pomoci výše zminenych pomocníků.

Některé dětí nemají jen jediný úkol, naučit se písničky nazpameť, ale musí se ještě naučit scenar, spravne vystupování a komunikaci s publikem. eka na ně i role moderátorů. „*Nejvíc se bojím, že zapomenu text nebo jméno některého z autorů.*“⁴⁸ svěřuje se mladoboleslavskemu deníku Majda.

⁴⁶ **Jeek, Tomáš.** Boleslavský deník. *Boleslavský deník*. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/vikend-patril-doladovani-detailu-na-detskou-notu.html.

⁴⁷ **Charouskova, řarka.** Boleslavský deník. *Boleslavský deník*. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/dalsi-detska-nota-se-blizi-v-cem-se-bude-lisit-20141025.html.

⁴⁸ **Charouskova, řarka.** Boleslavský deník. *Boleslavský deník*. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/dalsi-detska-nota-se-blizi-v-cem-se-bude-lisit-20141025.html.

Ačkoli Milan Klipec předal „žezlo“ své dceři Markétě Amerighi, stále se podílí na přípravách Dětské noty, a to tím, že píše scénáře moderátorům a věnuje se režii. Scénáře většinou tvoří spolu s dětmi. Pan Klipec vymyslí nějakou kostru, podle které by se moderátoři měli pohybovat, ale přímý kontakt s publikem už je jenom na nich. Sbormistrova práce zde neskončila, celou dobu dává pozor na slova, která moderátoři používají a pokud se objeví slovíčko, které je na hraně, tak na něj moderátora upozorní. Moderátor musí mít dobré komunikativní schopnosti, ale nesmí s diváky manipulovat. Pan Klipec však musí být velice opatrný na to, co moderátorům řekne, protože by se mohli uzavřít a přestat být iniciativní. Děti používají svůj slovník, který je společný s diváky jejich věku, ale někdy se nehodí k uvádění dětské pěvecké soutěže. Mezi jednotlivými písničkami probíhají soutěže, které mají udržet zájem a pozornost publika.

Když jsem do dětského pěveckého sboru Paprsek chodila já, zpívali jsme Dětskou notu na částečný playback, protože nás ve sboru nebylo tolik, jako je dětí dnes, nebyli jsme příliš slyšet. Proto jsme měli i hudební podklad, který jsme si sami v květnu nahráli. Hudba byla pouštěná z CD podkladů, jediné, co bylo živě, byl zpěv sólistů, ovšem také ne vždy. V roce 2008 se dětský pěvecký sbor Paprsek vrátil k živé muzice. O hudbu se stará kapela Paprsek Friends, která je složená z profesionálních hudebníků.

Za skvělým a profesionálním výstupem členů dětského pěveckého sboru Paprsek je hodně dřiny a práce. Děti se od konce srpna, kdy probíhalo soustředění, nezastavily a pilně trénovaly až do listopadu. Bohužel s tím, jak čas plyne, každý divák klade na děti stále větší nároky. Chce kvalitnější, zábavnější a originální vystupování. Osobně si dost vážím toho, že to děti zvládají, protože vím, jak je těžké překonat svou vlastní trému a vžít se do jiné role, bavit stejně staré diváky, občas i starší, a to bývá snad nejtěžší úkol. Sbor Paprsek vychovává nejen dobré zpěváky, ale také vynikající herce, kteří si poradí s každou situací.

Dětská nota probíhá celý týden. Dopolední koncerty jsou určené pro školy. Čtvrteční koncerty jsou určené pro odbornou porotu. Na nejlepší autory soutěže čeká finanční odměna. Toto ocenění získávají první tři umístění, ale i skladatelé, kteří se dostanou do finále, neodcházejí s prázdnou.

5. Letní soustředění v Peci pod Sněžkou

Sborové zpívání je především závislé na množství a kvalitě zkoušek. Zejména budování rozsáhlejšího repertoáru (natáčení, zájezdy, Dětská nota, vánoční koncerty) vyžaduje nejen intenzivní přípravu notového materiálu, ale především trpělivé a opakované zkoušení. Z toho můžeme usoudit, že jedna devadesátiminutová zkouška týdně nedává příliš šanci na zvládnutí všech úkolů. Bohužel děti jsou v dnešní době natolik zaměstnané, že nalézt další čas pro pravidelné zkoušení je téměř nemožné. Proto se pan Milan Klipec rozhodl pořádat každý rok o letních prázdninách soustředění. *„Někdy před důležitými akcemi jsme třeba jeli i na víkend někam, kde se dalo zkoušet.“*⁴⁹

Řekla bych, že pro zpívání je to báječná věc a pro stmelení kolektivu ještě lepší, ale organizačně je to velice těžké. Každé dítě má nějaké nároky na jídlo a udělat jídelníček pro sedmdesát dětí, aby vyhovoval všem, je skoro nadlidský výkon.

*„Zpočátku jsme jezdili na stanové základny Domu kultury ve Stráži nad Nežárkou, později do kempu Hejtman u stejnojmenného rybníka v Chlumu u Třeboně. A to vždy koncem srpna. Bylo to fantastické, i když změny teplot byly někdy až kruté, dokonce jsme se chodili „ohřát“ do rybníka. Stravování probíhalo tak, že snídani jsme si dělali sami, a na oběd a večeři jsme chodili do místních hospod. Voda byla na dosah, což se velmi líbilo dětem, méně už mně, protože koupání mi přináší permanentní stres. Hodně se zpívalo, hlavně po ránu a především u ohně večer, což je snad pro mě ten nejkrásnější zážitek z každého soustředění (tedy pokud je obecná vůle zpívat). Měli jsme každý večer desítky posluchačů, kteří tiše naslouchali, tu a tam si broukali s námi a přes den se krásně usmívali. Odpoledne jsme sportovali, už byl hlavním sportem „pasák“ – počestěná forma amerického softbalu. Jako pálky nám sloužily silnější klacky z větví, jako míček jsme měli toaletní papír omotaný ponožkami.“*⁵⁰

Sbormistr s Paprskem vyzkoušel mnoho lokalit, některá místa, kde se členům sboru i samotnému sbormistrovi líbilo, byla bohužel v rámci privatizace uzavřená. Po dlouhém hledání a zkoušení nových objektů objevil pan Milan Klipec boudu Svornost

⁴⁹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁵⁰ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

v Peci pod Sněžkou. Na boudě Svornost je mnoho věcí obdivuhodných, například vstřícný personál, lahodná kuchyně, perfektní hygienické podmínky a skvělý plácek na terase pro nejrůznější akce a aktivity. „*Jestli jsme toužili najít místo, kde se dá udělat obrovský kus práce, tak jsme nemohli najít lepší.*“⁵¹

Když jsem jezdila na letní soustředění, náš program vypadal takto. Den začínal budíčkem s písničkou Vstávejte od Vladimíra Koudelky a Jaroslava Šprongla. Během patnácti minut jsme museli vylézt z postele a dostavit se před boudou Svornost, kde probíhala rozcvička. Řekla bych, že to byla jedna z nejméně oblíbených částí celého programu, ale na druhou stranu jsme se opravdu probudili. Pokud jsme přišli na rozcvičku pozdě, což se občas stávalo, měli jsme rozcvičku delší. Po snídani jsme se občas dělili na dvě části, a to na jednu skupinu, která cvičila choreografii, a na druhou, která zpívala. Častěji jsme zpívali všichni dohromady a až odpoledne jsme cvičili choreografii. Když bylo hezké počasí, cvičili jsme venku před boudou Svornost, pokud nebylo příznivé počasí, museli jsme cvičit uvnitř, což kvůli malému prostoru byla velká nevýhoda. Uvnitř byl daleko menší prostor než na pódiu a naše choreografka Andrea Lagová potřebovala dostatek místa, abychom se tance, kreace a formace naučili správně a neroztahovali se nebo se naopak k sobě nemačkali. Proto bylo nacvičování venku ideální. Zde jsme si mohli vyznačit konce podia a podle nich se orientovat. Některé dny jsme se věnovali nácviku Dětské noty pouze dopoledne a odpoledne jsme chodili na výlety, hráli stopovanou nebo jinou akční hru.

Po večeři jsme měli buď volnou zábavu, nebo pro nás starší členové a vedení připravili nějaký program, například diskotéku, pěveckou soutěž, vědomostní kvíz, nebo jsme slavili něčí narozeniny. Domnívám se, že mít narozeniny v termínu soustředění byla pro děti velká radost. Ne, že by dostávaly hromadu dárků, ale měly na své narozeninové oslavě hromadu kamarádů a dostaly velký dort. Co víc si může dítě přát?

Co se týče dalšího večerního programu, nechybělo opékání buřtů ani noční bojovka. Ačkoli jsme les, ve kterém byla bojovka, znali dobře, když byla tma, báli jsme se všichni. I noční bojovka se dělila na mladší a starší, nevýhodou bylo to, že i když jsme nechtěli jít, tak nám nic jiného nezbylo a museli jsme. Po noční bojové hře nás čekalo

⁵¹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

ukládání nejmladších členů do postýlek. Bylo to velice roztomilé, protože jsme museli prohlédnout každou škvírku, jestli se někde neschovává nějaké strašidlo.

Pokud byl program hudební, nechyběla ani písnička Stmívání od Vladimíra Koudelky a Jaroslava Šprongla na dobrou noc.

Musím říct, že i po takových velkých aktivitách bylo těžké nás zahnat brzo do postele. Pan Klipec nám vždycky ráno při pohledu na naše unavené tváře říkal, že správný zpěvák musí hodně spát, protože hlas, je to nejdůležitější, co máme. V tu dobu jsme si z toho moc velkou hlavu nedělali, ale po pár letech jsme si uvědomili, že měl pravdu a pro zpěváka je opravdu důležitý pravidelný spánek, proto jsme jako starší členové dětského pěveckého sboru chodili uspávat ty mladší. Četli jsme jim pohádky, povídali si s nimi a včas je zahnali do říše snů.

Jednou z nejoblíbenějších aktivit starších členů byla hra branball. Hráli jsme ji na plácku, který nebyl úplně na rovině, takže jsme se většinou snažili balónek odehrát co nejdále, ale vzhledem k tomu, že jsme odpalovali do kopce, tak to moc účinné nebylo. Občas se podařilo i to, že se balónek kutálel dolů po sjezdovce. Tuto hru si později oblíbili i naši němečtí kamarádi, kteří k nám jezdili na návštěvu a my jsme jezdili za nimi.

Myslím si, že letní soustředění v Peci pod Sněžkou bylo přínosné po více stránkách. Naučili jsme se nové písničky, nové choreografie, zažili jsme hromadu legrace a učili jsme se být samostatní a pomáhat si navzájem. Učili jsme se i lépe komunikovat, ale bohužel i zde, jako na jiných místech existuje mezi dětmi rivalita a nenávisť. Někdy to jsou jenom nějaké komplexy, které si starší dítě potřebuje vybit na mladším a bezbranném členovi sboru. I to se stalo v dětském pěveckém sboru Paprsek. Bohužel o tom pan Milan Klipec nevěděl, nebo o tom vědět nechtěl. Paradoxně se takto chovali jeho oblíbení členové, kteří opovrhovali ostatními dětmi a šli si pevně za svým, za každou cenu. Chovali se dle očekávání pouze, když se díval někdo z vedení, aby v jeho očích byli naprosto dokonalí, ale jakmile se pro ně důležitý člověk otočil, vrazili dalšímu členovi „nůž do zad“. Takové členy pan Klipec dodnes vyzdvihuje a dává je za příklad ostatním členům sboru. Je otázkou, zda sbormistr vyzdvihuje pouze kvality těchto lidí a zda ví o tom, jak se tyto členové chovali za jeho zády a kolik lidí ponížili, ať už po stránce fyzické nebo psychické. Ano, určitý boj je potřeba, kdo nebojuje, nikam se nedostane, ale myslím si, že existuje zdravější forma boje, než ponižování druhého člověka. Dalo by se říci, že do určitého věku

byla jedna dívka terčem i pro pana Klipce. Snažila se mu vyjít vstříc, ale vždy, když mohl, potopil ji. Její trápení završil větou „Koukám, že se z ošklivého káčátka konečně stává labuť.“ Nemyslím si, že by se tímto způsobem choval pan Milan Klipec ke každému dítěti, dokonce mi i přišlo, že se k ostatním choval lépe než k této dívce, ale jako dítě nic nezměníte. Je možné, že dívka si to špatně vyložila a v situacích, ve kterých vznikaly konflikty, se prostě jenom neshodli, protože si nerozuměli. Pevně věřím tomu, že dnes má pan Klipec daleko vstřícnější vztah k dětem.

Dnes vypadá soustředění podobně, ale jsou určité změny, které se staly. Dopolední program začíná zpíváním, poté se za příznivého počasí odehrává na terase nácvik choreografického zpracování Dětské noty. Po obědě a odpočinku děti znovu zpívají, a to tak, že i cizojazyčně, protože často po příjezdu ze soustředění následuje zájezd nebo náročné koncerty.

Odpoledním sportem stále zůstává „pasák-baseball“. Dnes bychom tento sport nazývali jako branball.

„Bohužel, večerní chlad nepřeje ohýnkům, i když například v roce 2011 jsme seděli u ohýnku v tričku, takové bylo teplo. To byla výjimka, jinak je ohňová aktivita citelně slabší oproti táborům v Chlumu nebo na Branžeži. Bohužel, i zpívání u ohýnku výrazně ochabuje – „kdeže ty loňské sněhy jsou?“ Prý za to může doba. Já to vidím jinak a jsem z toho dost rozladěný.“⁵²

Oproti táboráku jsou další společenské večery velmi bujaré. Tyto večery se konají téměř denně. *„Že den končí večerem, je většinou lidí jasné, ale málokdo si dovede představit, kolik energie si po celodenním trmácení a pohybu našetří paprskovský dorost a potěr na večer. Barák se otrásá v základech pod přívalem hudby, salvy smíchu se střídají s nadšenými pokřiky a občasným výskáním „lekavých“ slečinek. Do toho překotná konzumace druhé večeře (zpravidla malé „velké dobrůtky“), jen aby se neztratilo příliš mnoho času, a hurá do další zábavy.“⁵³*

⁵² —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁵³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

Jediný nešvar, který se dědí z generace na generaci, je nedodržení večerky ve 22:00. Děti sice volnou zábavu ukončí ve společných prostorách, ale pokračují v ní na pokojích. *„Klidněji je až kolem půl jedenácté, kdy se ozývají proudy vody ze sprch a ječení těch, kteří neumějí nastavit správný poměr teplé a studené vody. Když je kolem dvanácté klid, tak si můžete být jisti, že je to jen další krkonošská „bouda“ – tentokrát na vás. To všechno pochopíte, když se hluboko po půlnoci znovu objeví zvuk vody a chichotání. To jdou spát praktikanti!“*⁵⁴

*Jen jedno ponocování jsem ochoten uznat, i když mám mnoho výhrad. Jsou to noční hry, tzv. „bojovky“. Už dávno jsem pochopil, že slouží k tomu, aby si starší jaksepatří užili nočního strašení svých mladších kolegů. Daří se jim to velmi sporadicky, protože ti největší z malých mají pro strach uděláno, a kdyby přece, tak na sebe prostě počkají a putují do cíle v houfu. Účel tohoto neočekávanějšího programu soustředění mně jaksi uniká, ale pokud chci vůbec vyjít s lidmi, přizpůsobím se. Jen jednou jsem nahlas nesouhlasil s konáním už druhé „bojovky“ v průběhu jednoho soustředění – za odměnu na mě mluvilo až do skončení pobytu už jen rádio!“*⁵⁵

Takhle vypadala a vypadají soustředění dětského pěveckého sboru Paprsek – hodně legrace, hodně práce, spousta zážitků, ale taky mnoho starostí, aby se děti vrátily v pořádku zpátky domů a hlavně, aby se vrátilo tolik členů, kolik jich na soustředění odjelo.

⁵⁴ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁵⁵ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

6. Pop-song fest

Pop-song fest založil pan Milan Klipec a jeho první ročník probíhal v roce 2007 ve Velkém sále Domu kultury v Mladé Boleslavi. Pop-song fest je hudební akce, kde se zpívají převážně písničky z Dětských not, gospely a jazz. Tento festival vznikl díky nápadu pana Milana Klipce, kterému bylo líto, že děti ve školách zpívají písničky z Dětských not jen v prostorách školy, a to maximálně na školní akademii jednou nebo dvakrát do roka. Proto vznikl nesoutěžní festival, kde si děti mohou zazpívat samy se svými sbory a na závěr si zazpívají všechny sbory dohromady.

Přípravy Pop-song festu začínají v září, kdy se pozvou okolní školy. V březnu už Milan Klipec ví, kolik bude dětí na festivalu. S organizací této akce pomáhá panu Klipcovi Občanské sdružení Paprsek, což jsou rodiče dětí z Paprsku. Festival financuje také Občanské sdružení.

Myslím si, že je dobře, že se okolní sbory s chutí do tohoto festivalu přidaly. Každý rok se na akci přihlašuje mnoho škol nejen z Mladé Boleslavi, ale i z celého okresu. Počet zpívajících se pohybuje okolo 300 – 400 členů. Zatím se festival týká jen sborů, ale do budoucna by si pan Milan Klipec přál, aby se akce začala orientovat i na jednotlivce.

Sbormistr dětského pěveckého sboru Paprsek věří, že za pár let se z této akce stane šance pro objevování nových talentů. *„Očekáváme, že navážeme užší spolupráci se sbory, které o ni stojí. Chceme si navzájem pomáhat repertoárově, těšíme se, že nám například sbory pomohou objevit nové talenty. Chceme sdělit veřejnosti, že dětské zpívání populárních písniček je povznášející a zábavné a přináší dětem potěšení. Soutěžní řevnivost bychom rádi nahradili společnou interpretací dvou písní úvodem a na závěr.“*⁵⁶ řekl pan Klipec Boleslavskému deníku v roce 2007.

V roce 2016 proběhl již devátý ročník tohoto festivalu. Domnívám se, že vše, čeho Milan Klipec chtěl dosáhnout, se mu povedlo. Sborů na akci stále přibývá a každým rokem se zlepšuje nápaditost a kvalita zpěvu dětí.

⁵⁶ Boleslavský deník. Boleslavský deník. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/mladi_zpevaci20070424.html.

Výhodou této přehlídky sborů je, že se od sebe mohou navzájem sbory učit, předávat si zkušenosti, noty, všichni získávají krásné zážitky a děti si vyzkoušejí zpívat před velkým publikem.

Pop-song fest je setkání sborů, kde umělecká kritéria nejsou podstatná. Je to přátelské setkání sborů, které mají chuť zazpívat si před jinými sbory, získat nové zkušenosti a zazpívat si písničky Paprsku na veřejnosti.

7. Vystoupení v cizině

„Na zájezdy připravujeme speciální CD s názvem Cik Cak. Je to souhrnný název pro alba, která přivezeme posluchačům dané země. Například anglické a irské koledy. Cik Cak tomu říkáme, protože je to všehochuť. Od národních písniček po populární hudbu.“⁵⁷

7.1. Vystoupení v Německu

„První zájezd sboru byl hned zahraniční a vedl do města v severním Německu, které mělo družbu s městem Mladá Boleslav – Neubrandenburg. Dodnes si vzpomínám, jak jsme se z fonetických přepisů učili song východoněmeckého idolu dívek Franka Schöbela „Ferien“, a také další šlágr (písnička chorvatského původu) „Keine Bange, wir holen eine Zange“. Zpívali jsme na zvláštním venkovním pódiu vedle majestátního kulturního domu, spali jsme v jakémsi Jugendherberge (mládežnická ubytovna) v montovaných bungalovech s plastovými okapy.⁵⁸

„Ve východním Německu jsme pobývali nejčastěji, protože náš Dům kultury měl ještě družbu s městem Zittau a Škodovka, jejímiž kulturními posly jsme mimo další bohatou členskou základnu Domu kultury byli i my, si vyměňovala čile delegace se Zwickau (Trabant) a Eisenach (Wartburg). Na náměstí v Eisenachu jsme dokonce realizovali jakýsi dětský minimuzikál v rámci tamnějších podnikových Betriebsfestspiele (podniková slavnost), což jsme brali velmi prestižně, ale nevím, zda-li to tak vnímalo i místní publikum, od časného rána v červnovém parnu „zavlažované“ pivem.“⁵⁹

Dětský pěvecký sbor Paprsek se v Německu proslavil natolik, že jejich písně byly hrány v rádiích, bohužel, doma takový úspěch sbor neměl. Po letech se Paprsek seznámil s německým Gymnáziem z města Malchow a několikrát se navzájem navštívili. Studenti gymnázia změnili název „Paprsek“ na „Sonnenstrahl“, což se jim daleko lépe

⁵⁷ **Kučerová, Lucie.** Boleslavský deník. *Boleslavský deník*. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/sbor-paprsek-pokrtil-nove-album-barvy-vanoc.html.

⁵⁸ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁵⁹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

vyslovovalo. Bohužel, později kontakt skončil, protože profesorka německého gymnázia Peggy Kiepkke byla přerazena do jiného města.

Tento německý sbor jsem zažila a skláním se před nimi za to, že když u nás byli na návštěvě poprvé, přijeli v listopadu a bydleli v Českém ráji v Ostružíně. Počasí bylo v tu dobu už velmi nestálé a němečtí přátelé vylézali ze svých chatek jako pohyblivé rampouchy. Při dalších dvou návštěvách za námi přijeli do Krkonoš. I přes nepříznivé počasí, které občas zavládlo, jsme si užili mnoho legrace. Při těchto akcích to byl i takový malý zátěžový test boudy Svornost, protože místo šedesáti osob nás bylo v boudě okolo stovky a uživit a ubytovat tolik hladových krků dá práci.

Nicméně právě k tomuto období se váží mé nejhezčí vzpomínky na dětský pěvecký sbor Paprsek.

7.2. Vystoupení ve Švýcarsku

Dětský pěvecký sbor Paprsek se roku 2000 vydal poprvé na své turné do Švýcarska. Od té doby spolupracuje s tamními sbory.

Sbor Paprsek své turné věnuje seniorům a školákům. Většinou naplánují sbormistři do malého počtu dní mnoho koncertů. „*Vystoupili jsme čtyřikrát v základních školách, domech pro postižené a seniory. Pět večerních koncertů se uskutečnilo v kostelích a jeden na zámku.*“⁶⁰ řekl pan Milan Klipec.

„*Ve Švýcarsku jsme byli poprvé na pozvání manželů Thomase a Mirabell Aeschlimannových z městečka uprostřed Emmentalu, údolí řeky Emme.*“⁶¹ Už z názvu této destinace můžeme cítit vůni sýrů, slyšet zvuky kravských zvonců a vidět zeleň alpských svahů. První návštěva proběhla pod záštitou dobrovolných spolků místních sborů.

„*Naše švýcarská turné jsou specifická tím, že si na sebe sbor musí vydělat, musí získat prostředky na ubytování a stravování, a když se náhodou „zadaří“ trochu víc, pokryje i část nákladů na cestu, kterou si jinak účastníci musí platit sami.*“⁶² Děti vystupují

⁶⁰ **Hejduková, Hana.** E15.cz. E15.cz. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] <http://magazin.e15.cz/regiony/paprsek-na-turne-ve-svycarsku-zazaril-854535>.

⁶¹ **Klipec, Milan.** Mladá Boleslav : Tereza Staňková, únor 2017.

⁶² —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

i několikrát denně. Vzhledem k tomu, že místa koncertů jsou často daleko od sebe, tráví sbor většinu času na cestách. Dětský pěvecký sbor zpíval ve velkých městech jako je Bern, Luzern, Interlaken, Basilej, Konstanz, v menších městečkách Adelboden, Frutigen, Langenthal a dokonce i v malých vískách v údolí Reichenbach. Paprsek si zazpíval i ve výšce 2362 m.n.m. na hoře Niesen, kam dojeli zvláštní lanovkou.

„Poslouchali nás děti ze škol, důchodci, sedláci, prostí lidé v hospůdkách i zámožné osazenstvo hotelů, či společenská směsice v kostelech. Všude jsme naráželi na báječné, vnímavé a vděčné publikum. Repertoár pracně naučený v bernské němčině se nám vždy bohatě vyplácel v podobě ovací a nadšeného volání po předavcích. Prostě Švýcarsko je zlatá nit v historii sboru Paprsek, i když důvěrně známe zatím pouze bernský kanton a města Luzern a Thun. Ovšem tradice zdaleka není ukončená.“⁶³

7.3. Vystoupení v Rusku

Vraťme se o pár desítek let zpátky, do roku 1977. Tento rok jel dětský pěvecký sbor Paprsek na dva reprezentační umělecké zájezdy do podmoskevské oblasti v Rusku. *„První, ještě v éře Leonida Brežněva, kdy jsme navštívili města Serpuchovo, Kolomnu, a spoustu kolchozů a sovchozů, kde byl vždy postaven obří kulturní dům s obřím klavírem a obří sádrovou sochou Vladimíra Iljiče. Všude nás vítalo natěšené publikum, všude nás vítali květinami a přípitkem stakanu vodky „padni komu padni“, tedy bez rozdílu, jestli to má vypít muzikant, tanečník, nebo zpívající školák.“⁶⁴* Děti na všechna vystoupení dojížděly z Moskvy. Bydlely v hotelu Rossija naproti Kremlu. *„Druhý zájezd do Moskvy o pár let později byl ještě kurioznější, tam jsme jeli vlakem. Cesta trvala dva dny a drncání kolejí jsme cítili ještě další dva dny.“⁶⁵* Jak už to tak bývá, občas rodiče pošlou dítě nemocné, aniž by dali vědět vedení, že dítěti není dobře, i zde se našla jedna slečna, která jela na zájezd s chřipkou. Prvních pár dní děti vystupovaly bez problémů, jenže po nějaké době se nacházelo stále více dětí, které si stěžovaly na bolest v krku při polykání. Pan Klipec vyzval nachlazené děti, aby si došly za hotelovým doktorem. Ten po pár prohlídkách zděšeně vyběhl z ordinace a přivolal sanitky. Odvezli je k hospitaci

⁶³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁶⁴ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁶⁵ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

do první moskevské infekční kliniky. „Nevím, kolik přesně, ale řekl bych, že víc než deset členů našeho kolektivu bylo nuceno strávit zbytek zájezdu právě tam. Léčili je hladem, takže když jsme si pro ně cestou na letiště (domů jsme zaplat' bohu letěli) do nemocnice přijeli, nastoupila k nám do autobusu demoralizovaná zničená torza našich kamarádů, hladová, potácejících se v horečkách a bolestech.“⁶⁶

Samozřejmě, že v Rusku dětský pěvecký sbor Paprsek nezažil jenom negativní zážitky, bylo jich i mnoho zábavných. „Třeba systém „děžurných“ (služba na chodbě) na patře, jakési hotelové FBI, nás velkolepě bavil celý týden. Myslím, že jsme jim svými návštěvami z pokojů do pokojů na různých patrech v různých denních i nočních hodinách „zamotávali“ hlavy.“⁶⁷

7.4. Vystoupení v Polsku

Polsko je další destinací, kde dětský pěvecký sbor Paprsek hostoval opakovaně. Vystupovali ve městě Siedlce, což je město asi 100 km od města Warszavy. Dětský pěvecký sbor se zúčastnil ogulnopolského festivalů harcerů. Harceři jsou v podstatě polští skauti. Slovo ogulnopolský znamená celopolský. Tudiž se jednalo o celopolský festival. „První cesta do Polska byla dost „romantická“, jeli jsme starým RTO autobusem, který měl díry v podlaze, takže tu a tam bylo vidět vozovku. Sice jsem se bouřil proti tomuto druhu cestování, ale odboroví lídři rozhodli; vždyť to jsou jenom děti, nepotřebují nějaký vylepšený stroj.“⁶⁸ „Přivítali nás dost pompézně, zjistili jsme, že jsme na celopolském (ogulnopolském) festivalu „harcerské“ písničky a že je tam vedle nás spousta hudebních a pěveckých těles harcerů (něco jako skauti) z celého Polska.“⁶⁹ Celý týden získával sbor bohaté zážitky v podobě rozhovoru do harcerského rozhlasu nebo vystoupení harcerského profesionálního ansámblu Gaweda. Návštěvnost v Polsku byla daleko větší, než byli paprsáci z domova zvyklí. „Doma jsme měli největší návštěvu na Dětské notě asi 300 lidí, najednou 10x tolik. Přijali nás bouřlivě a zejména po naší polsky zpívané písni

⁶⁶ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁶⁷ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁶⁸ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁶⁹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

„Ploně ognisko v lesie“ jsme sklidili bouřlivý aplaus. Při finálové písničce Guantanamera publikum úplně šílelo a zpívalo s námi. Připadal jsem si jak jeden ze slavných „Brouků“.⁷⁰

Panu Klipcovi se v Polsku po předchozích zážitcích moc líbilo a těšil se na další spolupráci. Bohužel, druhá návštěva Polska nebyla tak úspěšná, jako ta první. *„Už noční cesta vlakem byla jedna velká hrůza. Neuvědomil jsem si, že moji 10 – 14letí svěřenci dostanou školení „do života“ od naprosto z „řetězu urvané“ mládeže, která se jela hlavně bavit.“⁷¹*

„Po příjezdu na místo jsem prožil další šok, když nás ubytovali na internátu, kd se to hemžilo místní omladinou. Cesty do města, cesty do jídelny, večery a noci, to byla obří prověrka mé schopnosti se s tím vyrovnat se ctí. Ještě ke všemu jsme v jídelně v bramborách, v omáčkách, prostě ve všem dostávali kopr a děcka odmítala jíst.“⁷²
„Strašlivý spánkový dluh po probdělém týdnu se mi srovnal za další týden, takže jsem se zase pomalu naučil se usmívat. Vlastně to byla ale docela dobrá příprava mé osoby na některá ze soustředění sboru v budoucnosti, jenže to jsem tenkrát ještě netušil.“⁷³

I přese všechny tyto zkušenosti má pan Klipec Poláky rád. Při rozhovoru mi řekl: *„Za mé největší trauma mohou pubertální Čechové a jejich chování ve světě bez dozoru, nikoli Poláci.“⁷⁴*

7.5. Vystoupení v Bulharsku

„Velmi rád vzpomínám na zájezd do Bulharska, kam jsme letěli s nacvičenou estrádou v tradičním složení – kapela, sbor, tanečníci. Už cestou na Ruzyň se část našeho zájezdu v autobuse „řádně“ posilnila, což v letadle úspěšně dovedla až do stavu vlastní neupotřebitelnosti. Jaké ovšem bylo „překvápko“, když jsme zjistili v Sofii, že se máme jít ubytovat a hned krátce na to „vypukne“ první koncert přímo v hlavním městě BLR.“⁷⁵

⁷⁰ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁷¹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁷² —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁷³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁷⁴ **Klipec, Milan.** Mladá Boleslav : Tereza Staňková, únor 2017.

⁷⁵ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

Během příprav pódia se posilněná část ansámblu dala dohromady a koncert mohl bez problémů proběhnout.

Celý zájezd si všichni účastníci užili, ať už kvůli dobrému jídlu, pití anebo společnosti. Jediný negativní zážitek, který účastníci zažili, byl ten, že v hotelu netekla teplá voda, takže když se všichni vrátili do hotelu a těšili se na sprchu a odpočinek, nesl se hotelem křik českých umělců, kteří si dopřávali vytouženou hygienu.

U zájezdu do Bulharska bych zmínila ještě jeden zážitek, který pan Klipec popisuje ve svých „pamětech“, které vytisknul ke 40. výročí dětského pěveckého sboru Paprsek. *„Dorazili jsme na vystoupení k nějakému divadlu, kde jsme měli začít připravovat aparát a nástroje. Bubeník vyrazil na jeviště, kde byla ovšem velká tma, a tak se přihodilo, že nečekaně spadl do 3 m ponořeného orchestrálního. Za normálních okolností by asi skončil v nemocnici s těžkými zlomeninami, ovšem tento muž, „jsa konzervován“ Slčev brjagem, byl nezranitelný. Měl jen odřené nohy a za chvíli hrál „jak z partesu“!“⁷⁶*

7.6. Vystoupení v Irsku

V roce 2007 se vydal dětský pěvecký sbor Paprsek do irského Dublinu, kde vystupoval samostatně, ale i s doprovodem irského studentského symfonického orchestru Yops. Byl pozván dublinským smyčcovým orchestrem, se kterým jednou vystupovali v Domě kultury v Mladé Boleslavi. *„Letěli jsme tam v předvánoční době, a to je Dublin obzvláště „tepající“ město. Neuvěřitelný plnokrevný život všude! Ve dne v noci našlapané hospůdky, venku skvělí pouliční zpěváci, všude milí lidé.“⁷⁷*

Na koncertě v kostele byl přítomen i český velvyslanec, který po skončení programu přišel potřást rukou panu sbormistrovi. Pan Milan Klipec zjistil, že se s českým velvyslancem už jednou setkal, a to když oba dva absolvovali vojenskou přípravu na Čeperce.

Ještě než se Paprsek vrátil zpátky do České republiky, navštívil vánoční muzikál se skvělým symfonickým orchestrem.

⁷⁶ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁷⁷ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

„Irsko bylo pohlazením po duši, včetně výletu k „rozčepýřenému“ chladnému moři. Když jsme po návratu projížděli Prahou, měl jsem pocit, že je v Praze stanné právo. Proti Dublinu totálně mrtvé město. Po příjezdu do MB (přijeli jsme v noci) jsem konstatoval, že jsme přistáli na Marsu.“⁷⁸

7.7. Vystoupení v Československu

Dětský pěvecký sbor Paprsek samozřejmě jezdil i po Československu. Nejčastěji se pohyboval v oblasti Brna, kam jezdil natáčet Dětskou notu a s orchestrem poté koncertovali v Brně, Slavkově, Vyškově, Ivančicích, Moravském Krumlově a v mnoha jiných městech. *„Nejdále jsme byli Humenném, to byl obzvláště „vydařený“ zájezd – celý den tam, večer vystoupení a v noci přes celou ČSR zase nazpět.“⁷⁹*

S vystoupením Dětská nota vystupoval sbor nejen v Mladé Boleslavi, ale navštívili i jiná města, například Liberec, Jablonec nad Nisou, Jihlavu, Havlíčkův Brod a Prahu.

Sbor vystupoval pochopitelně i v okolí Mladé Boleslavi, například v Benátkách nad Jizerou nebo v Lysé nad Labem. Měst a vesniček v regionu Mladé Boleslavi projedil sbor mnoho a bylo by dlouhé je tu všechny vyjmenovávat, proto jsem zmínila jen ty, o kterých se zmínil bývalý sbormistr pan Milan Klipec.

7.8. Přínosy zájezdů

Největším přínosem zahraničních koncertů pro dětský pěvecký sbor Paprsek je to, že členové mohou poznat nové země, novou kulturu, stravování, přírodu atd. Myslím si, že největším přínosem zájezdů z pohledu sbormistrů je fakt, že se děti více sblíží a vytvoří pevnější kolektiv. Sbormistři si mohou na koncertech ověřit účinnost přenosu emocí na publikum, které není vázáno příbuzenskými, nebo kamarádkými vztahy, což je, domnívám se, důležitá zpětná vazba. Dalším pozitivem zájezdů je, že si děti procvičí cizí jazyky a zároveň se naučí vyslovovat a správně frázovat i v jiných jazycích.

Tato zahraniční vystoupení jsou pro děti jakousi odměnou za pravidelnou docházku na zkoušky a těžkou práci. K tomu by tato „turné“ měla motivovat.

⁷⁸ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁷⁹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

8. Další veřejná vystoupení

8.1. Vánoční koncerty

Není lehké vymýšlet repertoár pro vánoční koncerty. Mnohé melodie zaznívají na koncertech i vícekrát, i když pokaždé s nějakou změnou, například v jiné vokální úpravě nebo s jiným textem, popřípadě v jiném aranžmá doprovodu.

„Pravidelné vánoční koncerty jsme začali realizovat na konci devadesátých let, vzpomínám si, že na prvním koncertu v kině Fórum jsme měli jako hosta herečku paní Libuši Havelkovou. V kině Fórum jsme vánoce slavili dvakrát, v Muzeu Škoda Auto jednou a všechny ostatní ročníky až do současnosti probíhaly už v Městském divadle. I zde jsme měli zpočátku profesionální hosty, vzpomínám na Petru Černockou, později na herce boleslavského divadla. Časem jsme se osmělili uspořádat koncert bez hostů. Členská základna sboru se rozrostla, a tím vzrostl zájem o vstupenky natolik, že jsme k „zaplnění sálu“ nepotřebovali celebrity. Máme trošku smůlu v tom, že vánoční koncerty jsou krátce po Dětské notě, čili na zvládnutí repertoáru není příliš mnoho času a na nějaké jevištní zpracování už vůbec žádný. Už v létě mívám zásadní problém vymyslet, o čem koncert bude, kdo bude mít průvodní slovo a kdo bude obveselovat diváky monologem nebo nějakou scénkou. Nová témata se hledají těžko, pokud chcete být aspoň trošku originální, legrácky ještě hůř – vždyť Vánoce ve své podstatě k popukání ani nejsou.“⁸⁰

Dalším bodem v programu je repertoár a způsob doprovodu. Doprovod řeší sbormistři po stránce časové a hlavně finanční. Mezi posluchači v divadle jsou hlavně příbuzní, rodiče, zástupci sponzorů a někteří pozvaní hosté. Každoroční vánoční koncerty nejsou jen o jednom koncertu na Vánoce, ale jedná se o plně nabitý program na celý prosinec. *„Již několik let zpíváme u „rozsvícení vánočního stromu“ na zahájení adventu, máme pravidelný blok písní na náměstí i při Mikulášském odpoledni. Nejedna agentura, pořádající vánoční akce pro firmy, sáhne po dětském sboru, z čehož vyplývá atraktivní produkce, například pro špičkové pracovníky managementu Škoda.“⁸¹*

⁸⁰ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁸¹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

„Z koncertů každoročně vzniká hodně materiálu, který je nám líto nevyužít, a proto jsme jej používali při výrobě našich vánočních cedéček. Mezi českými koledami, z nichž nesmí aspoň část na žádném koncertu chybět, najdete nejednu koledu ze světa, kterou zpíváme buď v originále anglicky, německy, latinsky, nebo s českými překlady. Právě s českými překlady je největší „obveselení“, když máte jednat s Ochranným svazem autorským (OSA) o poplatcích za užití díla.“⁸²

„No, a pak na koncertech zpíváme naše původní písničky, a to je samozřejmě největší devíza. Dokonce se nám skoro vždy poštěstí napsat titulní píseň, podle které se koncert nebo CD jmenuje.“⁸³

Koncerty dětského pěveckého sboru Paprsek v roce 2011 doprovázel kvartet Paprsek Friends a smyčcový kvartet Epoque Quartet. *„Jsem rád, že právě spolupráce s těmito vynikajícími hudebníky zůstala trvale na DVD „Vánoce, teplo domova“.“⁸⁴*

Vánoční koncerty se nikdy neobejdou bez ustrojeného stromku na jevišti, obrázků vánočních motivů místo kulís, zmatků při předprodeji lístků a hektických zkoušek před koncertem. V dětském pěveckém sboru Paprsek bývá zvykem, že se na jevišti kromě pěveckých výkonů chlubí i zasloužilými osobnostmi, které projevují neutuchající kladný vztah ke sboru. *„To je zvláštní jev, že právě vánoční koncerty nám pomohly odhalit budoucí „stars“ pro Dětskou notu, ať už jako zpěváky – sólisty, nebo jako moderátory. Osobně mám vánoční koncerty moc rád, těším se na ně a velmi mě baví hledat nové písničky a témata.“⁸⁵*

⁸² —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁸³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁸⁴ **Klipec, Milan.** Mladá Boleslav : Tereza Staňková, únor 2017.

⁸⁵ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

9. Jak funguje dětský pěvecký sbor Paprsek v regionu

Dětský pěvecký sbor Paprsek je po mnoha letech působení zapsán v regionu velice slušně. Patří k uznávaným souborům umělecké amatérské činnosti a akce Dětská nota se stala jednou z významných akcí regionu. Je to akce s přímou podporou z rozpočtu města.

Také Jarní pop-song festy jsou městem podporovány, tudíž musím říci, že se město chová ke sboru velice vstřícně. *„Proto se také snažíme zpívat na veřejných akcích města (například rozsvícení vánočního stromu atd.), nebo předních firem a institucí ve městě. Jsme prezentováni jako těleso, které má dlouholetou tradici, což je velmi zavazující prvek.“*⁸⁶ Od Paprsku je očekáván vysoký standart, určitá kvalita bez ohledu na pravidelné generační obměny. Myslím si, že o to těžší je práce s dětmi ve sboru. Laťka je nastavena poměrně vysoko a její dosažení nejde naplánovat. Paprsek funguje v regionu i jako osvědčený dodavatel dobrých interpretů pro kapely a vokální vystoupení. *„Samozřejmě, že největší zájem je o mimořádné a kvalitní interprety, což je celkem logické. Někdy si s sebou odnesou „know-how“ jindy notové materiály, které potom velmi nenápadně zúročí ve prospěch svého nového týmu. Jsou to zajímavé „metamorfózy“.“*⁸⁷

Ovšem spolupráce dětského pěveckého sboru Paprsek s ostatními sbory v České republice poněkud vážne. Paprsek je jeden z mála sborů, které se věnují pouze populární hudbě. Ostatní „klasické“ sbory se koukají na Paprsek skrz prsty. Nepovažují ho za plnohodnotný sbor a spolupráci s ním odmítají. Také umístění na soutěžích není valné. *„Soutěže nevyhráváme. Vyhrávají vždy sbory, které zpívají „klasickým“ stylem. My získáváme jen ceny útěchy. Po konzultacích s porotou jsem zjistil, že jediný důvod, proč se neumistujeme, je ten, že nezpíváme „klasickou“ hudbu.“*⁸⁸ Pan Klipec takový přístup poroty odmítá, proto se dětský pěvecký sbor Paprsek přestal účastnit pěveckých soutěží sborů.

⁸⁶ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁸⁷ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁸⁸ **Klipec, Milan.** Mladá Boleslav : Tereza Staňková, únor 2017.

10. Život v dětském pěveckém sboru

V této kapitole pronikneme do vnitřního života dětského pěveckého kolektivu a jeho okolí. Toto prostředí je velice specifické a je třeba si uvědomit, že všechny sbory jsou odlišné. Každý sbor má sbormistra nebo sbormistry, kteří práci udávají celkový ráz. Mají odlišné pěvecké techniky, pracovní tempo, individuální způsob práce atd. Dle mého názoru se určitá specifika dají zobecnit.

10.1. Vliv sborového života na osobnostní růst jednotlivců

Sborový život nespočívá pouze v pravidelné docházce na zkoušky. Obsahuje mnoho dalších bodů, které je nutné do něj začlenit. Můžeme jej chápat jako soubor požadavků na sborového zpěváka, při jejichž splnění se předpokládá úspěšné zařazení jednotlivců do sborového prostředí. Vzhledem k tomu, kolik času spolu zpěváci ve sboru tráví, je jedním z předpokladů začlenění se do kolektivu. Sbor by měl fungovat jako kompaktní celek, každý člen by měl myslet nejen za sebe, ale i za druhé, kteří stojí vedle něj. Tímto mám na mysli cítění střídavých nádechů, či snahu o sjednocení barvy jednotlivých hlasových skupin apod.

Zpěv ve sboru vyžaduje soustředěnost a píli. U neprofesionálních sborů bychom do požadavků měli zařadit i časovou oddanost. V těchto sborech děti musí svůj volný čas věnovat zkouškám, koncertům nebo natáčením CD a DVD. Ale právě pocit nedostatku volného času je častým důvodem opuštění sboru.

Věková hranice v dětském pěveckém sboru se pohybuje v rozmezí od pěti do pětadvaceti let. Logicky vnikají skupiny podle věku, častokrát se mladší snaží chovat jako starší, což vede v mnoha případech k předčasnému dospívání. Děti jsou mnohem samostatnější než jejich spolužáci ve škole a starší členové na zájezdech a jiných akcích daleko od domova přebírají roli náhradních maminek. Takové chování se do budoucna hodí, ale někdy může být pochopeno špatně.

Pro většinu členů dětských sborů se sborové prostředí stává druhým domovem. Ke sbormistrům děti vzhlížejí, vládne mezi nimi vzájemná důvěra, silné kamarádké

vztahy, ale také rivalita. Ta se projevuje v okamžiku, kdy sbormistr vybírá z velkého množství členů jednotlivce nebo malé skupinky, které se zúčastní nějaké akce. Tím dojde k rozdělení dětí do skupin. Vybrané děti mohou ostatním dětem dávat najevo svou pohrdavost, nevybrané děti jsou smutné a mohou se snažit ponížít vybraného člena jinak, třeba psychicky. Nenominovaní členové se snaží zviditelnit veškerými možnými prostředky před těmi, kdo pořádali výběr. Řekla bych, že již tady ve sboru začíná nervozita z vystupování před veřejností. Ne proto, že by si děti nebyly jisté, ale z nepřejčnosti ostatních, když sbormistr vybírá sóla a děti zpívají před všemi členy sboru. V této chvíli nastávají nepříjemné chvíle také pro sbormistra. Se zodpovědností za volbu umělecky nejlepšího interpreta je potřeba nikdy nezapomenout na pedagogické hledisko.

Všechny tyto aspekty jsou spojeny se stresem. Můžeme tedy říci, že i odolnost vůči stresu je dalším požadavkem, který je na zpěváka kladen.

Není možné vyjmenovat všechny nástrahy, které jsou na zpěváka připravené, ovšem kdo jimi projde, užívá si tohoto „života“ plnými doušky.

Existuje mnoho členů, kteří svým odchodem z dětského pěveckého sboru ukončují zároveň i svou pěveckou kariéru. V některých případech zpěváci pokračují jako členové koncertních smíšených sborů nebo divadelních sborů. Najdou se i tací, kteří studují vysoké umělecké školy, například Akademie múzických umění. Velká část členů odchází na pedagogické fakulty studovat obory s hudební výchovou. Můžeme říci, že i když se někteří hudbě plně nevěnují, aktivně se s ní i nadále setkávají.

Většinou sborový repertoár zahrnuje širokou škálu žánrů, což se může hodit těm, kteří se hudbě věnují i nadále. Zpěváci si mohou vybrat, který žánr je jim nejbližší a věnovat se přímo jemu. Často zakládají kapely, vokální soubory nebo vlastní sbory, nebo naopak studují sólový zpěv, kde se snaží v žánru prosadit.

Jak v kapele, tak i ve vokálních souborech je sborová zkušenost výhodou. S negativními názory se setkávají hlavně studenti sólového zpěvu. Sólový zpěvák musí být „osobností“, která se řídí vlastními pocity, potřebuje dávku zdravého sebevědomí a exhibicionismu, což ve většině případů sborista postrádá. Projevované sebevědomí a exhibicionismus by neměl být na úkor ostatních, kteří tyto vlastnosti nemají, ale snaží se je dohnat pilným trénováním.

10.2. Vztahy se sbormistrem, ve sboru, s rodiči

Děti jsou velmi důvěryhodné a lehce ovlivnitelné bytosti. Řekla bych, že sbormistr, protože je pro děti učitelem, dokáže je hodně ovlivnit. Neovlivňuje však pouze je, ale prostřednictvím dětí i jejich rodiče a celé rodiny. Řekla bych, že do podobných pěveckých dětských sborů, jako je Paprsek, rodiče hlásí své děti proto, že vidí u dětí nějaký talent nebo zájem o hudbu. Ovšem všeobecně rodiče své děti mohli hlásit do sborů z různých důvodů. Jedním z mnoha příkladů může být to, že kamarád dítěte navštěvuje sbor a dítě to chce také zkusit.

Sbormistr motivuje členy sboru k tomu, aby si navzájem pomáhali. Starší a zkušenější členové mohou svým mladším členům pomoci třeba i při učení se slov nebo melodie nové písně, nebo při zavazování tkaniček. Mladší členové si tento přístup pamatují a později se tak chovají k dalším mladším členům. Myslím si, že sbormistr vede členy sboru k tomu, aby věděli, co je to kolektiv.

Vztah mezi sborem a sbormistrem by měl být vždy přátelský, ale sbormistr musí mít i svou autoritu. Měl by umět vyjádřit svou kritiku výstupu sboru (správné dýchání, frázování, intonace, zpívání špatného textu nebo výslovnosti...), a to nejen při nácvičce, ale i vystoupení. Řekla bych, že Markéta je lepší sbormistryně, co se týče těchto kvalit. Má k dětem daleko kamarádštější přístup než pan Klipec. Každému dítěti se snaží pomoci a vede ho k jeho nejlepším výkonům. Pracuje s některými dětmi i soukromě. Markéta chce po dětech při soukromých hodinách, aby zapojily fantazii a naučily se improvizovat, správně intonovaly, frázovaly a používaly dech. Každému zpěvákovi se může při zpěvu stát něco nečekaného a je dobré z toho umět „vybruslit“. Učí tak poznávat hlas z jiné stránky. Děti se naučí mnoho pěveckých triků a hlavně správné dýchání. Řekla bych, že správné dýchání je hlavním problémem nejen u dětí. Bohužel kontrolovat správné dýchání u mnohočlenného sboru, je velký problém.

Markéta vždy řešila problémy a neukázněnost ve sboru s chladnou hlavou, dokáže se s dětmi bavit jako s dospělými, kdežto pan Milan Klipec vždy pouštěl hrůzu a děti se ho v těchto momentech spíše bály. Na jednu stranu je takový přístup občas nutný, děti ze sbormistra mají větší respekt, ale pokud se dítě reakce sbormistra bojí, je to špatně. Věřím tomu, že se dnes pan Klipec chová k dětem jinak, je milejší a otevřenější.

Myslím si, že v každém sboru je pár neukázněných jedinců, ale časem u nich můžeme vidět jejich zlepšené chování, které se učí od sbormistra. Dítě se učí pomáhat druhým, kompromisu, zpívání ve sboru mu ukazuje i nové charakterové vlastnosti.

Mezi dětmi by měl fungovat určitý respekt mezi sebou. Domnívám se, že ve sboru platí i jakási zdravá hierarchie mezi dětmi. Mladší členové vzhlížejí ke svým starším členům, ale starší členové mladšími členy neopovrhují, dokonce naopak. Nový člen sboru, který ruší zkoušky, rychle pochopí od starších členů, že tento přístup není správný, protože jeden z významných stmelovacích prvků je právě pracovní soustředění.

Sbormistr ovlivňuje nejen děti, ale i rodiče. Bohužel většina rodičů odmítá jakkoliv spolupracovat se sborem, i když jde o nějakou povinnost. Někdy sbormistr nechápe chování dítěte a snaží se ho změnit, ale až když pozná jeho rodiče, zjistí, proč se dítě chová nevhodně a zda má sbormistr tolik pravomocí, aby jeho chování změnil. Děti jsou totiž odrazem svých rodičů.

Někteří rodiče berou zpěv potomka ve sboru jen jako koníček. Jiní zpěv berou vážně a snaží se dítěti vyhovět ve všem, o co žádá. Tito rodiče si váží toho, že jejich děti mohou zpívat v pěveckém sboru a snaží se sboru jakkoli pomoci. V případě dětského pěveckého sboru Paprsek využívají sbormistři nabídky pomoci při přípravách Dětské noty, při soustředění nebo při akcích sboru. Existují i tací rodičové, kteří sboru přikládají velkou váhu a až po prvním vystoupení zjistí, jak je dítě šikovné a projeví zájem o výpomoc sboru.

10.3. Klady a záporny členství ve sboru z pozice osobní zkušenosti

Každý člověk, který prožije delší časové období v určitém kolektivu, je tímto specifickým prostředím ovlivněn. Působení kolektivu na jedince může být negativní nebo pozitivní, v obou případech se takto formuje osobnost člověka. Zde bych chtěla popsat svou osobní zkušenosti, kterou jsem získala jako několikaletá členka sboru Paprsek. Chci sdělit, co mi sbor dal a vzal.

Ve sboru jsem působila sedm let. Strávila jsem zde velkou část svého dětství a menší část dospívání. Dalo by se říci, že jsem zde vyrůstala a trávila většinu svého volného času.

Nejprve bych se zamyslela nad tím, co mi sbor vzal. Myslím si, že mi vzal nejvíce mého volného času. Dětský pěvecký sbor Paprsek jsem navštěvovala od první třídy, což znamenalo absolvovat nejen každý týden v pondělí hodinu a půl dlouhou zkoušku, před Dětskou notou věnovat i víkendy nahrávání CD a poté týdenní soustředění v Peci pod Sněžkou na chatě Svornost, kde jsme se učili choreografii k písničkám na Dětskou notu. Mimo choreografie jsme trénovali písničky. Nejprve po hlasech a odpoledne celý sbor dohromady. Když jsme se vrátili ze soustředění, trávili jsme víkendy v tělocvičně a od rána do odpoledních hodin jsme nacvičovali choreografii i s celým doprovodným programem.

Samozřejmě jsme nezpívali jenom na Dětské notě. S vybranými písničkami, jsme vystupovali i o víkendech na různých dětských akcích nebo na výměnných zahraničních pobytech.

Působení v dětském pěveckém sboru Paprsek bylo svým způsobem výjimečné nejen díky specifické výchově rodiny Klipcových, která vtiskla sboru charakteristický zvuk, který se stále zdokonaluje, ale také celkovým přístupem k práci ve sboru a výchovnému působení sbormistrů na své svěřence. Pracovní nasazení pana Milana Klipce v koncertním oddělení by se dalo přirovnat k vrcholovému sportu, což je sbormistrům často vytýkáno. Na členy sboru jsou kladeny stále vyšší nároky, za „éry“ pana Klipce v Paprsku vládla poměrně tvrdá disciplína, možnost uspět měli jen ti nejlepší.

Jako malou dívku mě velice mrzelo, že sóla v písničkách zpívají stále ti stejní, proto jsem začala chodit na soukromé hodiny zpěvu k Markétě Amerighi. Učila mě pracovat se svým hlasem, správně dýchat a improvizovat. Hodiny s Markétou se konaly každý týden. Někdy jsme měly hodiny dvě, někdy jenom jednu, ale pochopila jsem, že pokud se chce člověk někam dostat, musí se snažit a pracovat na sobě. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že těžká práce se vždy vyplatila. Můj úspěch začal tím, že jsem začala natáčet sbory na CD Dětské noty. Bohužel, ten rok, co jsem měla zpívat své první sólo jako hlavní interpret a ne jako záskokář, byl pro mě namáhavý ve škole a já musela se sborem skončit a rozloučit se i se svým prvním sólem.

Mé členství ve sboru se hodně prolínalo s mým soukromým životem, až se po nějaké době stalo jeho součástí. Musím dodat, že jsem si tuto cestu vybrala sama, jsem za to ráda, i přes některé negativní vztahy mezi členy sboru. Do této aktivity mě nasměrovala moje maminka a já jsem jí velice vděčná. Jsem ráda za zkušenosti, které jsem během těch sedmi let získala. Kdybych měla možnost své rozhodnutí změnit, nestalo by se tak i přes nepříjemnosti, které jsem ve sboru zažila.

Odesla jsem si ze sboru mnoho nezapomenutelných zážitků, a to nejen hudebních. Potkala jsem mnoho zajímavých lidí a osobností, například zpěváky ze soutěže Česko hledá superstar, konkrétně Ali Amiriho a Petru Lstibůrkovou Páchovou. Mezi další významné osobnosti patří textaři, popřípadě hudebníky, kteří psali a někteří stále ještě píší písničky pro Dětskou notu. Mezi ně patří např. Radůza, Jan Vodňanský, Jirí Žáček a Zuzana Navarová, která již bohužel nežije, a mnoho dalších.

S Paprskem jsem měla možnost cestovat do zahraničí, což pro mě v tu dobu bylo naprosto úžasné, navíc jsem mohla vycestovat sama s kamarády a bez mamky. Byly to cesty plné adrenalinu a legrace. Například v Německu, když jsme měli volný čas, dostali jsme rozchod a musely jsme s kamarádkou dávat dobrý pozor, kudy jdeme, abychom se neztratily a vrátily se zpátky na smluvené místo. Samozřejmě dalším skvělým zážitkem bylo letní soustředění v Peci pod Sněžkou, kde jsem každý rok slavila narozeniny. Potkala jsem zde mnoho skvělých lidí. Při zahraničních zájezdech jsme poznávali lidi, jejich zvyky, stravování, architekturu, zkrátka jiný životní styl těchto zemí. Navíc jsem se naučila samostatnosti. Mohu říci, že mi působení v dětském pěveckém sboru Paprsek dalo i mnoho dobrých zkušeností a zážitků.

Mnoho emocí ve mně zanechal zážitek z podia, kdy jsem zjistila, že stát na podiu se všemi lidmi je úplně normální a všechno je v pořádku. S prvním záskokem sóla přišla tréma a já čekala, že když se mi něco nepovede, všichni se na mě budou koukat skrz prsty. Byl to omyl, všichni mi drželi palce a doufali, že se mi vše povede jak má. V té době jsem poznala, že lidi na podiu spolu „táhnou za jeden provaz“.

11. Jak se utvářely osobnosti v historii sboru

V každém spolku vyrůstají osobnosti. Tento proces začíná tím, že si silnější jedinec dokáže prosadit vlastní názory, že má vyspělejší argumentaci než ostatní, má víc odolný charakter a tím získává respekt. U pěveckých těles je to posílené ještě talentem, charismatickým vystupováním a uměním se prodat na podiu. Je dobré, když jsou tyto vlastnosti podtrženy intelektem a daný člověk je navíc slušný, ohleduplný a čestný. Takových ve světě není moc k vidění. Důležití jsou ovšem i členové, kteří jsou takové „malé šedé myšky“, jsou sice tiší, ale jsou naprosto oddaní sboru a práci v ní. Tito lidé probouzí v ostatních respekt a uznání. V kolektivu mohou působit i jako jakýsi tmelící prvek.

„Mám-li, ale zmínit jmenovitě osobnosti, které se mi natrvalo zapsaly do povědomí, pak musím vycházet především z jejich pěveckých a hudebních kvalit, kterými převyšovaly ostatní více „než o hlavu“.“⁸⁹

„V první dekádě činnosti to byli sourozenci Mirek a Eva Švejdovi – vlastně první dva členové sboru. Vzpomínám si, že jsem byl „odvázaný“ z jejich muzikality, snadností, se kterou se učili písničky, a samozřejmostí, jak je zpívali na pódiu. V této době byly ve sboru také sestry Šárka a Helena Novákové, jejichž zvonivý soprán dlouhou dobu barvil „paprskovský sound“.“⁹⁰

I druhá dekáda přinesla mnoho zajímavých zpěváků, například Zuzka Mackeová, jevištní vůdčí typ, pohybově i pěvecky skvělá a dominantní dívka. „Soprány, které odjakživa pro náš sbor přinášejí barvu a kvalitu ladění, tvrdila tenkrát Jana Konvalinová, jejíž vokál jsem ještě dlouho po paprskovské éře zblízka „obdivoval“ jako kapelník. Byl bych špatný otec, kdybych nezmínil své dvě dcery, přestože to může působit samolibě. Ze spousty nahrávek mohu celkem snadno doložit, že Markéta a Katka Klipcovy uměly zpívat odmala. Z kluků této generace na sebe upozorňoval výrazně Robert Pánek – nádherný hlas, jinak ohromný samorost s velkým srdcem. Jistý čas bavil publikum svým „mluvením“ Martin Vágner, který patřil

⁸⁹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁹⁰ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

k průkopníkům dětského moderování v Paprsku.“⁹¹ Další velmi významnou moderátorkou Paprsku byla Lenka Křivanová. Lenka mimo moderování skvěle ovládala tanec, herectví, ale měla také velmi dobré muzikantské cítění. Výrazně se do diskografie Paprsku zapsal i Mirek Klimeš, blondák s patkou do čela.

Ve třetí dekádě byla velmi výraznou osobností Alice Vágnerová. Vedle ní rostla celá řada dívek se zajímavým hlasem, například její sestra Barbora, Lucie Rudišová, Sabina Koulíková a Katka Fejfušová. Některé z těchto dívek později založily kapelu s názvem Maybe.

Můžu říci, že velice zajímavou osobností Paprsku, kterou jsem zažila, byla Kristýna Tejnická, a to nejen pro své pěvecké schopnosti, ale i pro moderátorský a herecký talent. V tu dobu chodily do sboru i sestry Michaela, Petra a Lucka Páchovy. *„V té době jsem byl asi jediný, kdo věřil v neskutečnou výjimečnost hlasu Petry, což se po letech k mé velké spokojenosti odhalilo v celonárodním fóru, 1. Ročníku televizní pěvecké soutěže „Superstar“.* Ale přiznám se, že jsem neměl ponětí, kolik úžasné síly, hloubky a černošského cítění má v hlase její sestra Michaela, kterou jsem barbarsky držel u kníkájících tónin střední polohy.“⁹² V této éře se ovšem objevilo i mnoho talentů mužského pohlaví. Lukáš Málek a Petr Novák mají na svém kontě nejvíce studiových sol v historii sboru. K těmto chlapcům se přiblížili i Lukáš Polák a pozoruhodně všestranný Tomáš Čančík.

Čtvrtá desítka let přinesla méně výjimečných lidí, ale zato velmi výrazných. Karolína Stasiaková je jednou z těchto členů sboru. *„Za ta dlouhá léta se sborem jsme neměli tak výraznou, ostře konturovanou, mimořádně hlasově a rytmicky disponovanou a pohybově zdatnou zpěvačku. K jejím vrozeným vlastnostem patřila schopnost obrovského nasazení všech potřebných pák pro získání posluchače, včetně mimiky, výrazu a dramatického zabarvení hlasu.“*⁹³ Tyto vlastnosti plynuly z její osobnosti, nebylo tedy potřeba nic řídit, učit nebo pobízet. Dalšími výraznými slečnami jsou Tereza Augistonová, Radka Majerová a Sandra Tomoriová, které založily trio pod

⁹¹ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁹² —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

⁹³ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

názvem TRS, Eva Černohorská, Katka Lesáková a Zuzana Augustinová, která byla vynikající moderátorkou spolu s Martinem Šeemberkem. Martin Šeemberk je nejenom velmi dobrý moderátor, ale i skvělý zpěvák. Vedle něj zmíním ještě Jana Kaňku, který byl nejspíš nejsilnější osobnost Paprsku. Jeho muzikalita, samozřejmost pozitivního výrazu a nálady zaručeně fungovaly a dodnes na diváky fungují. Honza Kaňka dlouhá léta působil v kapele Kočky neberem se svými kamarády.

12. Jak vidím dětský pěvecký sbor Paprsek dnes

Dnes vidím dětský pěvecký sbor Paprsek jinak, než když jsem byla dítě. Byla jsem nadšená z každé akce, na které jsme vystupovali. Těšila jsem se na pár kamarádů, které jsem ve sboru měla. Postupem času jsem poznávala další zajímavé lidi, ale jak už to tak bývá, člověk se mění a ztrácí kontakt s těmi, se kterými si rozuměl. Jako dítě mě nezajímaly žádné pěvecké techniky, vlastně jsem o nich ani nevěděla, protože nám o nich nikdo neříkal. Myslela jsem si, že buď člověk má dar zpívat, nebo ne a tím to končí.

Dnes vím, že je to vše jinak, i nezpěváka můžeme naučit zpívat čistě. Pěvecká technika je důležitá. Ráda bych jednou založila vlastní pěvecký sbor a propojila bych zkušenosti, které mám z různých sborů. Nechala bych děti, aby rozvíjely svůj hlas samy, ale snažila bych se jim vybudovat dobrý základ, zejména co se týče dýchání a tvoření tónů. Děti by měly zpívat svým přirozeným hlasem, ale měly by vědět, jak s ním zacházet, co dělají špatně, co dělají dobře, jak se zlepšovat a být si jistí svým hlasem. Některé hodiny bych věnovala pouze rytmickým cvičením, aby i děti, které necítí rytmus, nebo cítí a neumí počítat, zvládaly základní rytmy, ale i rytmické problémy ve skladbách.

Mě nikdo neučil intervaly, rytmus, vše jsem zvládala sama odposlechem nebo citem, když se mě někdo zeptal, zda cvičím s metronomem a učím se zpívat skladby podle intervalů, vůbec jsem nechápala, o čem mluví a proč to dělá takhle, když já to dělám jinak. Neměla jsem potřebu cvičit, protože mi některé věci šly spontánně a vše jsem na další hodinu uměla. Nějaké základy jsem získala na hodinách hry na zobcovou flétnu, ale na hudební nauku jsem odmítala chodit, protože jsem se domnívala po pár hodinách, kdy jsem se zúčastnila, že je to zbytečně strávený čas. Až na vysoké škole jsem zjistila, jak jsou některé věci pro muzikanta důležité, například znát intervaly a již zmíněný rytmus. S rytmem mi hodně pomohly hodiny Základy taktování, kdy se mi propojila teorie s praxí, hned jsem všemu rozuměla lépe. Co se týče intervalů, zde mi pomohla Intonace a sluchová analýza. Nevěděla jsem, že díky znalosti intervalů se mi bude lépe číst z listu.

Jsem za tyto zkušenosti velice ráda, jen mě mrzí, že jsem se je dozvěděla až v posledních letech, věřím, že kdybych měla tyto informace dřív, mohla bych být, co se zpěvu týče, daleko dál. Na druhou stranu jsem moc ráda za to, že jsem v dětství

mohla rozvíjet svůj hlas přirozeně a nikam jsem ho netlačila. Rozhodně má své kouzlo a mnoho barev pro různé styly.

Já sama bych své zkušenosti v Paprsku neměnila, ale své dítě bych do tohoto sboru nedala. Sice je sbor pod vedením Markéty klidnější a řekla bych, že i pěvecky vyspělejší, na druhou stranu si myslím, že děti si neužívají dětství tak, jak by měly. Stresují se častými koncerty, dlouhými a častými zkouškami a mládí jim utíká mezi prsty. Domnívám se, že v dnešní době je dětský pěvecký sbor Paprsek pro děti spíše práce než koníček.

13. Jaký názor má na dětský pěvecký sbor Paprsek

Simona Bobková

Simona Bobková je mojí maminkou. Byla tak hodná a řekla mi, jak vnímala život okolo Paprsku a komunikaci mezi sbormistry a rodiči.

„Moje dcera jako malá ráda zpívala, ostatně asi jako každé malé děčko. Začala chodit na výuku flétny a později projevila zájem chodit zpívat do sboru. Podařilo se nám sehnat kontakt na dětský pěvecký sbor Paprsek. Náš první kontakt byl v podobě zkoušky zpěvu, na které si pan Klipec dceru vyzkoušel, zda má talent a jaký má rozsah. Měli jsme radost, zkouškou prošla a začala chodit do sboru. Tím nám nastaly menší starosti s dovozem a odvozem dcery na zkoušky, ale co bychom pro děti a jejich zájem neudělali, že?

Čas plynul, občas bylo zkoušek víc, někdy i celé soboty a neděle, to když se trénovalo na různá vystoupení. Myslela jsem si, že je dcera spokojená a vše dobře klapě, bohužel do té chvíle, když jsem viděla, že na vystoupeních mají sóla stále stejné děti, dětí bylo minimálně 45 (možná více) a šanci si vyzkoušet sólový zpěv dostávaly jen ty stejné. Bylo mi to divné, ale říkala jsem si, tak třeba na menších představení vystoupí i jiné děti.

Občas pan Klipec organizoval i schůzky pro rodiče, jednou tam promluvil o paní, která odhlásila své dítě ze sboru, protože si stěžovala, a to opakovaně, že je protežována stále stejná skupina dětí a ostatní nemají šanci proniknout dál. Na to pan Klipec reagoval, že šanci dostávají ty děti, co chodí pravidelně na zkoušky, nestydí se a mají zájem. Paní však argumentovala tím, že i její dcera chodí pravidelně, a že když nedostane možnost samostatně vystoupit, nikdy se strachu nezbaví. A v tu chvíli jsem si uvědomila, že opravdu jiné děti šanci nedostávají, i já jsem se ozvala, že bych byla ráda, aby dcera měla možnost zazpívat kousek písně sama. Tenkrát to bylo bezúspěšné. Později se to malinko začalo měnit, možná si stěžovalo více rodičů.

Pamatuji si, že u menších dětí vážla trochu komunikace s dospělými členy sboru. Zvláště když děti měly někam jet, dostaly do ruky lísteček, aby je předaly rodičům. No ale ony je často nepředaly, buď je ztratily, nebo zapomněly. Kolikrát jsem se své dcery ptala, proč na tuto akci také nejedeš? Protože jsem na to zapomněla. Když jsem navrhovala

změnu oznamování dětských akcí, po emailu přímo rodičům, bylo mi sděleno, že se tím děti učí samostatnosti, a že nemůžou za každým děckem stát a kontrolovat jej, jestli má lísteček nebo ne, a čas na komunikaci s každým rodičem také nemají. Vím, že organizovat dětský sbor není žádná legrace, vedoucí mají spoustu starostí a zodpovědnosti, ale udělat si čas na rodiče svých žáků a oznámit jim, co se v nejbližší době chystá, do kdy mají dítě přihlásit, pokud chtějí, aby jelo, by rozhodně měli. Bylo to v duchu, kdo se dřív přihlásí, ten pojede – zvláště u zahraničních akcí. Tento přístup mě dosti zklamal.“⁹⁴

⁹⁴ **Bobková, Simona.** Život okolo dětského pěveckého sboru Paprsek. Jizerní Vtelno : Tereza Staňková, leden 2017.

14. Jaký názor má na dětský pěvecký sbor Paprsek

Martin Šelemberk

„Ve sboru jsem strávil 13 let, absolvoval 11 Dětských not, účastnil se desítek zájezdů do zahraničí a letních soustředění. Co se týče jednotlivých koncertů, tak těch bylo vůbec nespočetně mnoho. Našel jsem si zde nejlepší přátele, se kterými se dodneška pravidelně vídám a v poslední radě jsem si zde našel i pravděpodobně životní partnerku.

Vlastně to vypadá tak, že skutečnost, že jsem začal navštěvovat pěvecký sbor Paprsek, byla asi životní rozhodnutí. Když se na to podívám zpětně, tak mi nezbyvá než se sebou souhlasit, protože veškerý můj další krok se odvíjel právě od tohoto rozhodnutí, které jsem učinil již v pěti letech.

V mateřské školce jsem od úplného začátku navštěvoval pěvecký sbor Ptáčata, na sport jsem nikdy nebyl, což se projevovalo už od doby co si pamatuju. Rodiče zkoušeli fotbal, ale kdykoliv to jen šlo, tak jsem teatrálně upadl. Byl jsem zkrátka rád středem pozornosti a zpěv pro mě byl jistý druh ventilace. Do Ptáčat se mnou chodil i můj kamarád Jakub Líhař, který byl ale o necelé dva roky starší než já, proto když pak šel do školy, těžce jsem to nesl. Řekl mi, že bude chodit do sboru Paprsek a v tu chvíli pro mě bylo takřka rozhodnuto a já nastoupil ještě ten samý rok.

Zpočátku jsem byl jen v přípravce, kde si mi moc líbilo, protože jako jeden z mála kluků ve sboru (to nebyl jen problém přípravy a ve finále to vůbec nebyl problém - kluci jsou ve sboru v podstatě nedostatkovým zbožím, takže poměr k opačnému pohlaví byl kolikrát i 5:1) jsem dostával spoustu sól, což moje sebevědomí ještě víc znásobilo. Dále jsem pokračoval do sboru s označením C, které vedl pan Milan Klipec, jeden z největších lidí, které jsem kdy měl tu čest poznat. Jediný člověk, který mě kdy dokázal rozbřečet a zároveň mě donutil "hecnout se" a dostat ze sebe absolutní maximum - zároveň mi tím poskytl nespočet životních lekcí a bez sebemenšího zaváhání můžu říct, že jsem díky němu lepším člověkem. Pod jeho vedením jsem ještě navštěvoval sbor D, který je pro starší děti, které již nedělají Dětskou notu.

Ze sboru jsem odešel ve svých 19 letech, protože jsem se musel připravovat na maturitu a následně pak na vysokou školu. Od té doby mi Paprsek neskutečně chybí,

co ale zůstalo, je spousta krásných vzpomínek a hlavně skutečnost, že mám tyhle zážitky s kým sdílet, protože jak už jsem řekl, ve sboru jsem si našel přátele na celý život.⁹⁵

⁹⁵ Šemberk, Martin. Mladá Boleslav : Tereza Staňková, 11. duben 2017.

15. Jak se podepsal dětský pěvecký sbor Paprsek na životě Milana Klipce

„Komplexně a definitivně. Udělal ze mne nenormálního workoholika, štvance, pro kterého neexistují večery, soboty, neděle...

Pro mě je Paprsek naprosto vším. Naštěstí to manželka o mně ví a naučila se s tím žít, i když jí to dá hodně práce „rozchodit“ fakt, že místo užitečné opravy něčeho chátrajícího na baráku vymýšlím aranže, texty, či písničky, nebo jako teď – sedím u počítače a píšu tyto vzpomínky.

Jsem prostě už takový, jsa hnán neustálou chimérou připravit něco pro děti, co by je chytilo, přimělo zpívat, a při čem by zahořely nepředstíranou láskou ke sboru a ke zpívání. Já mám na tyhle skryté a často umně kamuflované citové výjevy v těle speciální čidla, a tak mi každá chvíle, kdy se něco povede, vše bohatě vynahradí. Dnešní doba intenzivním vztahům a pracovitosti, bohužel, nefandí. Navzdory tomu, že disponujeme podstatně lepším technickým zázemím a děti mají k dispozici mnohem kvalitnější a „sofistikovanější“ materiál, je proces vtažení dítěte do kolektivu a jeho „totálního propojení“ do rozsáhlé angažované činnosti sboru komplikovanější. Trend vehementně podporovaný médii je co nejrychleji prosadit individuálně talent. Kolektivní pojetí je sráženo egoistickými touhami jednotlivců, bohužel někdy i s přispěním rodičů. Dorůstající mládež čím dál dříve posouvá priority do říše dospělých, takže už není vždy ochotna se podřizovat spolupráci s malými dětmi. To je v takovémto vícegeneračním kolektivu lidí docela zásadní problém. Zastávám názor, že s následky tohoto způsobu „akcelerace“ výchovy se v budoucnu budeme složitě vyrovnávat, ale to už mě asi „bolet“ nebude.

Opakovaně se přesvědčuji, že mezi stavy být oblíben a být nesnášen je nepatrný krůček. S optimismem, který mi není zrovna vlastní, si namlouvám, že osob příjemně nastavených k setkání se mnou je víc, ale potkávám i takové, kteří se po mnohaleté spolupráci raději otočí. Přestože to nejsou příjemné chvíle, netrápím se tím. Naopak, cítím z toho vztah, třebaže negativní. Jestli mám z něčeho hrůzu, tak je to lhostejnost. Postavil

jsem svou práci na vytváření kolektivního díla, na ovlivňování citového vývoje dětí, byla by to tudíž strašná prohra, kdybych se stal lhostejným. ⁹⁶

⁹⁶ —. 40. let života s Paprskem. Mladá Boleslav : 2013.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na dětský pěvecký sbor Paprsek v Mladé Boleslavi po dobu jeho existence. Snažila jsem se zachytit všechny důležité okamžiky, které tento sbor zažil.

Velkou část své práce jsem věnovala historii sboru. Velmi podrobně jsem se zabývala vývojem soutěže Pionýrská nota a průběhem Dětské noty. Představila jsem sbormistry sboru. Pan Milan Klipec věnoval dětskému pěveckému sboru Paprsek téměř celý svůj život. Jeho úsilí bylo zaměřeno hlavně na práci s dětmi. Oba sbormistři vychovávali a vychovávají členy sboru po stránce pěvecké i společenské.

V kapitolách o životě v dětském pěveckém sboru jsem se snažila přiblížit sborové prostředí i ze své vlastní zkušenosti. Prostor dětského pěveckého sboru Paprsek se vyznačuje vysokým pracovním nasazením a profesionalitou.

Velkým přínosem této práce je přehled, noty a nahrávky skladeb ze všech Pionýrských a Dětských not. V přílohách je i soupis a noty paprskovského zpěvníčku. Tyto materiály mohou posloužit všem, kteří by někdy hledali skladby pro své sbory.

Dětský pěvecký sbor Paprsek se stal součástí kulturního života v Mladé Boleslavi. Díky práci sbormistrů, podpoře města Mladá Boleslav, rodičů a v neposlední řadě zájmu dětí věřím, že zpívání v tomto dětském sboru bude pokračovat i nadále.

Seznam použitých informačních zdrojů

1. Boleslavský deník. *Boleslavský deník*. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/mladi_zpevaci20070424.html.
2. E15.cz. *E15.cz*. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] <http://magazin.e15.cz/regiony/nastara-kolena-kulturnim-kaskaderem-856707>.
3. Mladá Boleslav. *Mladá Boleslav*. [Online] http://www.mb-net.cz/vismo/osnova.asp?id_org=9629&id_osnovy=928&n=osobnosti-mesta.
4. **Andršová, Lada**. Český hudební slovník osob a institucí. *Milan Klipec*. [Online] [Citace: 8. říjen 2016.] http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1002159.
5. **Barbora Cimburková, Anna Hrdličková, Barbora Rygerová, Monika Zöklerová**. Gymnázium Dr. Josefa Pekaře. *Gymnázium Dr. Josefa Pekaře*. [Online] http://www.pekargmb.cz/verejnost/gympl_absol.php?zobr=34.
6. **Bobková, Simona**. Život okolo dětského pěveckého sboru Paprsek. Jizerní Vtelno : Tereza Staňková, leden 2017.
7. **Borkovec, Zdeněk a Chylík, Martin**. Sborník nejúspěšnějších písní autorké soutěže. Praha : Středočeské krajské kulturní středisko pro potřebu kulturně výchovných zařízení, 1979. 1.
8. **Hejduková, Hana**. E15.cz. *E15.cz*. [Online] [Citace: 12. březen 2017.] <http://magazin.e15.cz/regiony/paprsek-na-turne-ve-svycarsku-zazaril-854535>.
9. **Weiss, Martin**. Boleslavský deník. *Boleslavský deník*. [Online] [Citace: 11. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/milan-klipec-na-zkousku-v-divadle-nam-musel-stacit-jediny-den-20121109.html.
10. **Uhlíř, Jan a Váňová, Marcela**. II. sborník nejúspěšnějších písní autorské soutěže. Praha : Středočeské krajské kulturní středisko pro potřebu kulturně výchovných zařízení, 1983. 1.

11. **Tichá, Alena.** *Hlasová výchova v dětském sboru prostřednictvím her a motivací.* Praha : Národní informační poradenské středisko pro kulturu, 2004. str. 95. ISBN 80-7068-186-1.
12. **Šlechtová, Marcela a Pondělíček, PhDr. Jiří.** III. sborník nejúspěšnějších písní autorské soutěže. Praha : Středočeské krajské kulturní středisko pro potřebu kulturně výchovných zařízení, 1988. 1.
13. **Šeleberk, Martin.** Mladá Boleslav : Tereza Staňková, 11. duben 2017.
14. **Kučerová, Lucie.** Boleslavský deník. *Boleslavský deník.* [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/sbor-paprsek-pokrtil-nove-album-barvy-vanoc.html.
15. —. Boleslavský deník. *Boleslavský deník.* [Online] [Citace: 11. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/kultura_region/foto-klipcuv-sbor-paprsek-slavi-tricet-pet-let.html.
16. **Klipec, Milan.** *40. let života s Paprskem.* Mladá Boleslav : 2013.
17. —. Mladá Boleslav : Tereza Staňková, únor 2017.
18. **Ježek, Tomáš.** Boleslavský deník. *Boleslavský deník .* [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/vikend-patril-doladovani-detailu-na-detskou-notu.html.
19. **Charousková, Šárka.** Boleslavský deník. *Boleslavský deník.* [Online] [Citace: 12. březen 2017.] http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/dalsi-detska-nota-se-blizi-v-cem-se-bude-lisit-20141025.html.

Seznam příloh

1. Seznam písniček Pionýrské a Dětské noty
2. Seznam písniček Paprsek – zpěvník (písničky, které máme rádi)
3. DVD s oskenovanými notami
 - Pionýrská nota
 - Noty z některých ročníků se nedochovaly vůbec, nebo se dochovaly jenom výherní písně. Písně, ke kterým nejsou dochovány noty, jsou označené v seznamu písní.
 - Dětská nota
 - Noty z některých ročníků se nedochovaly vůbec, nebo jsem dostala k dispozici jen některé. Písně, ke kterým jsem neměla k dispozici noty, jsou označené v seznamu písní.
 - Paprsek – zpěvník (písničky, které máme rádi)
4. DVD s nahranými písněmi Pionýrské a Dětské noty

Příloha 1

Pionýrská nota

Pionýrská nota 1974

1. Traktory – Karel Šťastný⁹⁷
2. Války pro děti – Jaroslav Hartych
3. Já jsem Indián – Milan Klipec
4. Jarní říkanka – Karel Šťastný
5. Za školou – Jaroslav Hartych
6. Jdou koně bílý – Milan Klipec
7. Slunce nad hlavou – Jaroslav Hartych
8. Ukolébavka pro Míšu – Jaroslav Hrouda
9. Šípková Růženka – Karel Šťastný
- 10. Táto, chystej rákosku – Milan Klipec⁹⁸**
11. Horkej mech – Karel Šťastný
12. Povídali, že mu hráli – Milan Klipec
13. Mámo, táto, kupte kytary – Jaroslav Hartych
14. Čau bábi – Milan Klipec
15. Meruna – Jaroslav Hartych

⁹⁷ PN 1974 - u písniček č. 1 – 9, 11, 14 a 15 nejsou dochovány noty.

⁹⁸ Tmavě označené písničky jsou písničky, které v uvedeném roce vyhrály.

Pionýrská nota 1975

1. Na cestu – Hana Maršíková⁹⁹
2. Písnička pro vás – Jaroslav Hartych
3. Televizní mičuda – Milan Kličec
4. Cesta do tábora družby – Petr Hnátek / Josef Prouza
5. Dudáček – Karel Šťastný
6. Hip hip hurá hip – Milan Kličec / Věra Proftová
7. Rudý šátek – František Šrám
8. Všechny cesty – Bohumír Hanžlík / Josef Noha
9. Kočička – Jaroslav Hartych
10. Píseň boleslavských dětí – Jaroslav Dumek
11. Namalujem mapu světa – Milan Kličec
12. V přátelství je hudba – Zdeněk Zamzla / Dagmar Kurzová
13. Prázdninová – Bohumír Hanžlík
14. Bingo – Jaroslav Hartych
15. Už tu máme prázdniny – Jiří Sobotka
- 16. Jaro – Milan Kličec**

⁹⁹ PN 1975 – u písniček č. 1 – 12, 14 a 15 nejsou dochovány noty.

Pionýrská nota 1976

1. Písnička pionýrů¹⁰⁰
2. Kolotoč – Milan Klipec
- 3. Ať tedy naše píseň zní – Milan Klipec / Věra Proftová**
4. Jen dál, jen výš – Bohumil Hokr
5. Máj¹⁰¹
6. Jiskra – Ladislav Slánička / Jitka Vinšová
- 7. Píseň o rudé růži – Milan Klipec / Jindřich Procházka**
8. Jdeme na výlet
9. Robinson Crusoe – Bohumír Hanžlík / František Šťastný
10. Přestaňme se mračit
11. Modrý den – Bohumír Hanžlík / Rudolf Truhlařík
12. Klokani
13. Nová pětiletka – Jaroslav Dumek
14. Haló, haló – Milan Klipec

¹⁰⁰ PN 1976 – u písniček č. 1, 2, 4, 5, 8, 10, 12 a 13 nejsou dochovány noty.

¹⁰¹ PN 1976 – u písniček č. 5, 8, 10 a 12 nejsou známi autoři.

Pionýrská nota 1977

1. Písnička do pochodu¹⁰²
2. Mírový spirituál – František Šauer / František Gause
3. Mámy, ach mámy¹⁰³
4. Aprílové legrace
5. Ahoj řeko – Jan Smolka / Petr Bukovský
6. Škola volá – Petr Erben / Václav Fischer
7. Kolemjdoucí – Bohumír Hanzlík / Rudolf Truhlařík
8. Písnička z mládí
9. **Kapitán darebák – Milan Klipec**
10. Pionýři, to jsou štíři
11. Raketa vzlétá
12. Pochod fešáků – Jan Krůta

Pionýrská nota 1978

1. My jsme děti ze sídliště – Zbyněk Císař / Pavel Cmíral¹⁰⁴
2. Září – Jan Smolka / Jíří Schwerdtner
3. Stromky – Štěpán Filcík / Oldřich Filcík
4. Stmívání – Vladimír Koudelka / Jaroslav Šprongl
5. Pěškobus – Vít Fiala
6. Kouzelný dárek – Tomáš Pergl / Jíří Mildner
7. Pojd'te s námi za zvířátky – Vladimír Čech / Jaroslav Cedidla

¹⁰² PN 1977 – u písniček č. 1 - 4, 7, 8, 10, 11 a 12 nejsou dochovány noty.

¹⁰³ PN 1977 – u písniček č. 1, 3, 4, 8, 10 a 11 nejsou známi autoři.

¹⁰⁴ PN 1978 – u písniček č. 1 - 7, 9 a 10 nejsou dochovány noty.

8. Zvířecí bál – Daniel Fikejz

9. Koukám okem malíře – Jan Jiráň / Jan Vodňanský

10. V.N.L.S – Zbyněk Císař / Zdeněk Šímanovský

Pionýrská nota 1979

1. Méd'a béd'a – Jan Smolka / Václav Fischer

2. Tenisový turnaj – Mojmír Smékal / Miloň Čepelka

3. Putovní pohár - Vojtěch Dyk / Josef Klatovský¹⁰⁵

4. Pihy – Miroslav Císař / Indra Střítežská

5. Čarování – Bohumír Hanžlík / Michal Černík

6. Ať naše písnička zpívá¹⁰⁶

7. Zpívám si, pískám si

8. Nám je tady krásně

9. O víle Amálce – Bohumír Hanžlík / Věra Proftová

10. Šampioni mičudy – Jan Rotter / Jaroslav Šprongl

¹⁰⁵ PN 1979 – u písniček č. 3, 6 - 9 nejsou dochovány noty.

¹⁰⁶ PN 1979 – u písniček č. 6 – 8 nejsou známi autoři.

Pionýrská nota 1980

- 1. Leze leze po železe – Vojtěch Dyk**
2. Ivánku náš – Mojmír Smékal¹⁰⁷
3. Pionýr – Leoš Kosek / Jaroslav Šprongl
4. Kdo to jede na saních – Tomáš Urban / Alois Jones
5. Raz a dva – Vladimír Rukavička / Jaroslav Šprongl
6. S.O.S.¹⁰⁸
7. Zvláštní vlak ze školy – Jaroslav Herden / Karel Rollo
8. Už jsme tu zase – Vojtěch Dyk / Josef Klatovský
9. Ať zasvítí zelená

Pionýrská nota 1981

- 1. Lodivod – Vlastimil Hála / Jiří Schwerdtner**
2. A gé a – Vít Fiala
3. Louka plná jmen – Vojtěch Dyk / Jana Smržíková
4. Panák z křídý – Zbyněk Císař / Tomáš Oulík¹⁰⁹
5. Slávek, těžká váha – Zdeněk Němeček / Jiří Oulík
6. Neberou – Jaroslav Šprongl
7. Mám brášku prvňáčka¹¹⁰
8. Pár tónů
9. Ranní sloní boggie – Jiří Svěrák

¹⁰⁷ PN 1980 – u písniček č. 2, 5 – 7 a 9 nejsou dochovány noty.

¹⁰⁸ PN 1980 – u písniček č. 6 a 9 nejsou známi autoři.

¹⁰⁹ PN 1981 – u písniček č. 4 – 8 a 10 nejsou dochovány noty.

¹¹⁰ PN 1981 – u písniček č. 7 a 8 nejsou známi autoři.

10. Tak se na to podívejte – Vojtěch Dyk / Josef Klatovský

Pionýrská nota 1982

1. Straši – Josef Říha / Václav Fischer¹¹¹
2. Štěně – Zbyněk Císař / Marta Adamcová
3. Táborový nástěnkář – Leopold Korbař / Michal Stein
4. Vláček kolejíček – Vít Fiala
5. Děti a slunce – František Šauer / Jiří Kafka
6. Robinsoni ze Lhoty – Jan Smolka / Václav Fischer
7. Ahoj mami – Jaroslav Herden / Karel Rollo
8. Přidej se k nám – Jan Rotter / Ladislav Brož
- 9. Kosmonaut – Vojtěch Dyk / Věra Proftová**
10. Červený autobus – Jiří Kahánek / Jan Krůta

Pionýrská nota 1983

1. Už ta sláva začíná – Mojmír Balling / Ivo Fischer¹¹²
2. Píseň mladých přírodovědců – Rudolf Myška / Jiří Aplt
- 3. Formule z formely – Václav Vašák / Michal Stein**
4. Jak se tváří 1. červen – Jaroslav Herden
5. Neckiáda – Vojtěch Dyk / Josef Klatovský
6. Čáp sympaťák – Jan Smolka / Petr Bukovský
7. Zpívat sám, to není ono – Emil Strašek / Simona Mikolášková
8. Kalendář – Bohumír Hanžlík / Pavel Šíma

¹¹¹ PN 1982 – u písniček č. 1 – 3, 5, 7 a 8 nejsou dochovány noty.

¹¹² PN 1983 – u písniček č. 1, 2, 4 – 6, 8 a 11 nejsou dochovány noty.

9. Šlapeme dál – Mojmír Smékal / Eliška Pomajzlová
10. Toulky plné zázraků – Jan Smolka / Jiří Schwerdtner
11. Kdyby všechny děti světa – Hary Macourek / Jiří Oulík
12. A lou a lou – Vít Fiala / Boris Janíček

Pionýrská nota 1984

1. Táto, mámo, pojďte si hrát – Mojmír Smékal / Miloň Čepelka
2. Pejsek a kočička – Miloš Dolejší / Petr Bukovský
3. Karneval na ledě – Vojtěch Dyk / Josef Klatovský¹¹³
4. Růžová trumpeta – Václav Felix / Zbyněk Malý
- 5. Hraj si s námi týnom tánom – Zbyněk Císař / Pavel Cmíral**
6. Modře – Vlastimil Hála / Josef Jarolímek
7. Máme školu – Vlastimil Hála / Simona Mikolášková
8. Vláček – Zdeněk Šimanovský
9. Pochod áček – Zbyněk Císař / Zdeněk Šimanovský
10. Šampioni mičudy – Jan Rotter / Jaroslav Šprongl
11. Veselý parníček – Jan Smolka / Petr Bukovský

¹¹³ PN 1984 – u písniček č. 3, 4, 7, 8 a 11 nejsou dochovány noty.

Pionýrská nota 1985

1. Dětské kvinteto – Vojtěch Dyk / Viktor Smržík
2. Chodník svět – František Gause / Ilona Vaníčková¹¹⁴
3. Okřídlené noty – Vladimír Čech / Jaroslav Cedidla
4. Malá vandalka – Jan Vrkoč / Ladislav Vrkoč
5. Svět pop-music – Stanislav Kalous / Lukáš Fišer
6. Léto v údolí – Jan Smolka / Jiří Schwerdtner
7. V tom se teda mýlíš – Jiří Kahánek / Petr Markov
8. Velké věci – Miloš Machek / Růžena Sypěnová
9. Táto, to je ostuda – Vladimír Koudelka / Jaroslav Šprongl
10. Pojd'te, děti, nakreslíme dům – Petr Hejduk / Jiří Oulík
- 11. Trumpeta - Petr Hejduk / Jiří Oulík**
12. Planeta dětí – Vít Clar / Antonín Matějka

Pionýrská nota 1986

- 1. Nejlepší tónina – Vít Fiala**
2. Princezna se zlatou hvězdou – Tomáš Pergl / Věra Proftová¹¹⁵
3. To jsem já – Zbyněk Císař / Pavel Cmíral
4. Výbuch v 8. B - Petr Hejduk / Jiří Oulík
5. Rampouch – Jaroslav Číhal / Jan Vodňanský
6. Povídala – Vojtěch Dyk
7. Hvězdáři – Jaromír Boháč / Antonín Matějka
8. Prstem po mapě – Petr Hejduk / Jiří Oulík

¹¹⁴ PN 1985 – u písniček č. 2, 3, 5 – 7 nejsou dochovány noty.

¹¹⁵ PN 1986 – u písniček č. 2, 7 a 10 nejsou dochovány noty.

9. Zase už nám pusy jedou – Zbyněk Císař / Pavel Cmíral

10. Máme tu prázdniny – Jan Smolka

Pionýrská nota 1987

1. My jsme školou povinní – Max Wittman / Hana Čiháková¹¹⁶

2. Dědo, dědo – Hary Macourek / Ivan Kaplan

3. Pojd' čistit studánku – Bohuslav Sedláček / Hana Čiháková

4. Nejede, nejede – Jan Smolka / Jiří Schwerdtner

5. Brontosauři děti – Tomáš Pergl / Jiří Mildner

6. Dětský náklad'ák – Marek Dobrodinský / Igor Butovič

7. Újezd nad Lesy – Zbyněk Císař / Zdeněk Šimanovský

8. Ples strašidel – Jaromír Vogel / Jana Peřinová

9. Já sama – Jaromír Vogel

10. Vstávejte – Vladimír Koudelka / Jaroslav Šprongl

Pionýrská nota 1988

1. My jsme děti ze sídliště – Zbyněk Císař / Pavel Cmíral¹¹⁷

2. Září – Jan Smolka / Jiří Schwerdtner

3. Stromky – Štěpán Filcík / Oldřich Filcík

4. Stmívání – Vladimír Koudelka / Jaroslav Šprongl

5. Pěškobus – Vít Fiala

6. Kouzelný dárek – Tomáš Pergl / Jiří Mildner

7. Pojd'te s námi za zvířátky – Vladimír Čech / Jaroslav Cedidla

¹¹⁶ PN 1987 – u písniček č. 1 - 10 nejsou dochovány noty.

¹¹⁷ PN 1988 – u písniček č. 1 – 7, 9 a 10 nejsou dochovány noty.

8. Zvířecí bál – Daniel Fikejz

9. Koukám okem malíře – Jan Jiráň / Jan Vodňanský

10. V.N.L.S – Zbyněk Císař / Zdeněk Šímanovský

Pionýrská nota 1989

1. Písnička má svátek – Vladimír Čech / Jaroslav Cedicla¹¹⁸

2. Čistotný mýval – Zdeněk Šímanovský

3. Aerobická – Jaromír Vogel / Jan Petráň

4. Plavte s námi – Vít Clar / Ivo Havlů

5. Ještě je čas – Vladimír Dvořák / Jana Spissarová

6. Expresní vláček – Jan Jiráň / Jan Vodňanský

7. Já mám notu, ty máš notu – Zbyněk Císař / Pavel Cmíral

8. My jsme děti z centra Prahy – Lída Nopová, Miloš Nop / Olga Nytrová

9. Zoo – Hana Navarová / Jan Vodňanský

10. Ponorková kapela – Tomáš Pergl / Jiří Mildner

¹¹⁸ PN 1989 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

Dětská nota

Dětská nota 1990

1. S Anežkou na Sněžku – Emil Hradecký / Jiří Havel¹¹⁹
2. Sněhuláci – Hana Navarová / Jan Vodňanský
3. Ostrovy prázdniny – Zbyněk Císař / Pavel Jinák
4. Výbuch - Jaromír Vogel
5. Den je modrá pohlednice – Bohuslav Sedláček / Hana Čiháková
6. Tři hádanky – Stanislav Kalous / Lukáš Fišer
7. Dědův strom – Vojtěch Dyk
8. Je mi toulavě – Zbyněk Císař / Pavel Cmíral
9. Kůň na šíř – Hana Navarová / Jan Vodňanský
- 10. Tisíc bílých slonů – Lída Nopová, Miloš Nop / Olga Nytrová**

Dětská nota 1991

1. Pohádková lokálka - Josef Růžička / Josef Nečas¹²⁰
2. Myší karneval - Marek Dobrodinský / Tomáš Kejmar
3. Duha - Lída Nopová, Miloš Nop / Olga Nytrová
4. Čarovné zrcadlo - Rudolf Zavadil / Josef Kainar
5. Jak mi dupou zajíci - Vladimír Koudelka / Salaquardová
6. Sny - Stanislav Kalous / Lukáš Fišer
7. Bimbo - Emil Hradecký / Jiří Havel
8. Holubičko - Rudolf Zavadil / Růžena Sypěnová
9. Kouzlo osobnosti 7. a - Tomáš Pergl / Jiří Mildner

¹¹⁹ DN 1990 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

¹²⁰ DN 1991 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

10. Výlet v talíři - Hana Navarová / Jan Vodňanský

Dětská nota 1992

1. Bambuko - Jaroslav Číhal / Jan Vodňanský¹²¹
2. Noty - Pavel Novák
3. One two three four - Josef Růžička / Josef Nečas
4. Barbie z páté a - Bohuslav Sedláček / Hana Čiháková
5. Tam za tou sluneční bránou - Tomáš Pergl / Jiří Mildner
6. Kotě k svátku - Rudolf Zavadil / Růžena Sypěnová
7. Děťátku - Rudolf Zavadil / Růžena Sypěnová
8. Akvabela Terka - Vladimír Koudelka
9. **Hvězda rapu - Zbyněk Císař / Pavel Cmíral**
10. Skákal jeden klokan - Hana Navarová / Jan Vodňanský

Dětská nota 1993

1. Počítač se zbláznil - Libor Machata¹²²
2. Zima v Novém Strašecí - Jaroslav Číhal / Jan Vodňanský
3. Favorit - Vladimír Koudelka
4. Já vím, kde je Nashville - Zbyněk Císař / Antonín Matějka
5. Naše tutovka - Josef Růžička / Hana Čiháková
6. Nejlepší svět - Tomáš Pergl / Jiří Mildner
7. Abyste věděli - Jiří Šimíček / Jan Slabý
8. **Koupil forman formana - Milan Klipec**

¹²¹ DN 1992 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

¹²² DN 1993 – u písniček č. 1 – 12 nejsou dochovány noty.

9. Hurá do zoo - Oldřich Veselý / Lenka Martinková
10. Pojd' si s námi hrát - Rudolf Zavadil / Hana Čiháková
11. Sám se doma nebojím - Bohuslav Sedláček / Hana Čiháková
12. Tůdle nůdle - Libor Machata

Dětská nota 1994

1. Dětská nota není bota - Jiří Baier / Hana Čiháková¹²³
2. Babinec - Vladimír Koudelka
3. Medvěd je medový - Daniel Dobiáš / Jan Vodňanský
4. Šaty, sestry, já a Madonna - Tomáš Pergl / Věra Proftová
5. Samuraj - Zbyněk Císař / Antonín Matějka
6. Quinessova kniha rekordů - Daniel Dobiáš / Jan Vodňanský
7. Pito - Milan Klipec
8. Sen hvězdy - Lída Nopová, Miloš Nop / Eliška Dvořáková
9. Kráčí vitamín - Josef G. Novotný / Eva Novotná
- 10. Láska na každéj pád - Libor Machata**

¹²³ DN 1994 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

Dětská nota 1995

1. Spořím, spoříš, spoříme - Zbyněk Císař / Pavel Jonák, Zdeněk Žatečka¹²⁴
2. Jičín - Vladimír Koudelka
3. Holky z Nemanic - Milan Klipec
4. Haf - Josef Růžička / Josef Nečas
5. Bylo nás pět - Bohuslav Sedláček / Hana Čiháková
6. **Kid z českého polesí - Milan Klipec**
7. Den naruby - Emil Hradecký / Jiří Havel
8. Kouzelník - Libor Machata
9. Lady orbit - Milan Klipec
10. Starej sejf - Vladimír Koudelka

Dětská nota 1996

1. Seriál - Milan Klipec¹²⁵
2. Pepík listonošem - Josef Růžička / Josef Nečas
3. **Čápice Kristýna - Bohuslav Sedláček / Hana Čiháková**
4. Nedělej, že spíš - Milan Klipec
5. Trénink - Vladimír Koudelka
6. Rock'n'diskoroll - Libor Machata
7. To bude tím, že svět je vynález - Zbyněk Císař / Pavel Cmíral
8. Nekonečný příběh - Vladimír Koudelka
9. Ty jsi kus - Milan Klipec
10. Až do sedmého nebe - Libor Machata

¹²⁴ DN 1995 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

¹²⁵ DN 1996 – u písniček č. 1 – 8 a 10 nejsou dochovány noty.

Dětská nota 1997

1. Mléčná dráha - Emil Hradecký / Václav Fischer¹²⁶
2. Sněží - Tomáš Pergl / Jiří Mildner
3. Modlitba pro dospělé - Libor Machata
4. Na sv. Valentina - Vladimír Koudelka
5. Jitřenka - Emil Hradecký / Václav Fischer
6. Diskžokej - Tomáš Pergl / Věra Proftová
7. Ranní písnička - Jaroslav Číhal / Zbyšek Malý
8. Jedna za druhou - Josef G. Novotný / Eva Novotní
9. Krátkozraká krajta - Zbyněk Císař / Jan Vodňanský
10. **Vivat Brazílie - Vladimír Koudelka**

Dětská nota 1998

1. Leze leze po železe - Vojtěch Dyk / Ivo Fischer
2. Červený autobus - Jiří Kahánek / Jan Krůta
3. Formule z formely - Václav Vašák / Michal Stein
4. Hraj si s námi týnom tánom - Zbyněk Císař / Pavel Cmíral
5. Pojd'te, děti, nakreslíme dům - Petr Hejduk / Jiří Oulík
6. Vstávejte - Vladimír Koudelka / Jaroslav Šprongl¹²⁷
7. Zvířecí bál - Daniel Fikejz
8. Tisíc bílých slonů - Lída Nopová, Miloš Nop / Olga Nytrová
9. Výlet v talíři - Hana Navarová / Jan Vodňanský

¹²⁶ DN 1997 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

¹²⁷ DN 1998 – u písniček č. 6, 8 – 12 nejsou dochovány noty.

10. Holubičko - Rudolf Zavadil / Růžena Sypěnová

11. Láska na každéj pád - Libor Machata

12. Lady orbit - Milan Klipec

Dětská nota 1999

1. Číča - Zbyněk Císař / Antonín Matějka¹²⁸

2. Ptačí zpívání - Bohuslav Smišovský / Růžena Sypěnová

3. Čtété, nova, prima - Leoš Kosek / Jaroslav Šprongl

4. Naše Marjána - Jiří Baier

5. Je čas vzlétnout z hnízd - Tomáš Pergl / Jiří Mildner

6. Štěně - Daniel Forró / Petr Šmolík

7. Změním se - Emil Hradecký

8. Lojzík - Libor Machata

9. Modrá hvězdo, děkujem - Zbyněk Císař / Pavel Cmíral

10. Náušnice v pupíku - Lída Nopová, Miloš Nop / Lukáš Hrabal

¹²⁸ DN 1999 – u písniček č. 1 – 10 nejsou dochovány noty.

Dětská nota 2000

1. Kadel - Petr Vondráček¹²⁹
2. Proměny Freda Hubáčka - Emil Hradecký / Jiří Havel
3. Dospívání - Tomáš Harant / Lukáš Hrabal
4. Sen o králících - Daniel Dobiáš / Jan Vodňanský
5. Pramen snů - Petr Verner Volenec / Jiřina Marešová
6. Zoo song - Libor Machata
7. Dominik - Markéta Mazourová
8. Cestou do Jenkovic - Radůza / Zuzana Navarová
- 9. Hrátky - Tomáš Pergl / Jiří Mildner**
10. Souhvězdí - Libor Machata

Dětská nota 2001

1. Žluté tričko - Jiří Baier / Hana Čiháková¹³⁰
2. Školní výlet - Tomáš Harant
3. Holky chodí s mobilem - Zbyněk Císař
4. Tajná láska - Libor Machata
5. Školák - Stanislav Kalous
6. Do Afriky - Radůza / Zuzana Navarová
- 7. Čáp Messenger - Tomáš Pergl / Jiří Mildner**
8. Samohlásky - Lída Nopová / Lukáš Hrabal
9. For you - Markéta Mazourová
10. Síla paprsku - Libor Machata

¹²⁹ DN 2000 – u písniček č. 1 – 3, 5 - 7 jsem noty nedostala k dispozici.

¹³⁰ DN 2001 – u písniček č. 1 – 5 a 10 jsem noty nedostala k dispozici.

Dětská nota 2002

1. Nač má vodník hrníčky - Jaroslav Marjan / Pavel Neumann¹³¹
2. Opička - František Fiala / Jiří Žáček
3. Hadi se maj - Zbyněk Císař / Pavel Jonák
4. Abeceda - Stanislav Kalous
- 5. To jsou Vánoce - Bea Pšeničková**
6. Čáry máry fuk - Tomáš Pergl / Hana Čiháková
7. Nebojte se - Zdeněk Merta, Zora Jandová / Viktorka Mertová
8. Datel a datle - Václav Vedral / Helena Němcová
9. Pubertácká - Alena Vítová
10. Houslový klíč - Jana Sniehoffová

Dětská nota 2003

1. Kolem světa - Libor Machata¹³²
2. Ozvěna - Zbyněk Císař / Jiří Žáček
3. Šikmé oči - Jaroslav Marian / Tomáš Vondrovic
- 4. Kouzla a čáry - Stanislav Kalous**
5. Pout'ový sen - Miroslav Novák
6. Kolie Žofie - Libor Machata
7. Popelka - Markéta Mazourová / Jarmila Mazourová
8. Dnes máme párty - Tomáš Pergl / Hana Čiháková
9. Horečka - Jaroslav Celba / Anna Celbová
10. Žížalí song - Bea Pšeničková

¹³¹ DN 2002 – u písniček č. 1 – 6, 8 - 10 jsem noty nedostala k dispozici.

¹³² DN 2003 – u písniček č. 1 – 9 jsem noty nedostala k dispozici.

Dětská nota 2004

1. Prolog DN
2. Cirkus - Markéta Mazourová
3. Krtek jde na vandr - Tomáš Pergl / Ondřej Suchý
4. Smůla smůlovatá - Libor Machata
5. Velryba - Zbyněk Císař / Jiří Žáček
6. Loučení - Stanislav Kalous
7. Máme schůzku s Járrou - František Horký / Josef Fabián
8. Horoskop - Tomáš Pergl / Hana Čiháková
- 9. Basák - Markéta Amerighi**
10. Dívka v rytmu zrozená - Markéta Mazourová
11. Naše show - Stanislav Kalous

Dětská nota 2005

1. Diagnoza DN
2. Fantazie - Václav Vedral / Helena Němcová
3. Nemalejte čerta na zeď - Zbyněk Císař / Jiří Žáček
4. Karneval - Stanislav Kalous
5. Obrázek mi namaluj - Mirek Hornák / Libor Machata
6. Překročím svůj stín - Markéta Amerighi
- 7. Miss - Markéta Mazourová**
8. Velbloudí - Michaela Páchová, Lucie Páchová / Helena Kebrtová
9. Zatykač - Markéta Amerighi
10. Neviditelná - Markéta Mazourová
11. Stačí jen chtít - Radek Láska / Monika Bártová

Písničky mimo soutěž:

1. Hygiena – Libor Machata
2. Já chci být superstar – Tomáš Pergl, Hana Čiháková
3. Líně snít – Martin Opava, Alena Francová
4. Prázdniny – Jan Čančík

Dětská nota 2006

1. Nuda - Stanislav Kalous
2. Kloboukové trampoty - František Fiala / Jiří Žáček
3. Psík a taxík - Tomáš Pergl / Ondřej Suchý
4. Antarktická - Michaela Páchová / Helena Kebrtová
5. Třináct - Libor Machata
6. Nejhorší sen - Markéta Amerighi
7. Berany berany duc - Milan Dědeček
- 8. Tisíce přání - Markéta Mazourová**
9. Simsalabim rock - Markéta Amerighi
10. Vedu si svou - Tomáš Harant / Lukáš Hrabal

Dětská nota 2007

1. Prolog – Epilog DN
2. Co si oblíct mám - Iva Šolcová
3. Aprílový výlet - Zbyněk Císař / Jiří Žáček
4. Ranní reggae - Antonín Vodička / Libor Machata
- 5. Já a strašidla - Stanislav Kalous**
6. Přisahám - Markéta Amerighi
7. Můj kamarád komp - Tomáš Pergl / Ondřej Suchý
8. Šlápne na plyn - Markéta Mazourová
9. Koktavá - Petr Kulíšek
10. Smůla patálie - Markéta Amerighi
11. Pondělí - Tomáš Harant / Lukáš Hrabal

Dětská nota 2008

1. Počítač - Václav Vedral / Helena Němcová
2. Extraband secondhand - Zbyněk Císař / Antonín Matějka
3. Uplakaná - Markéta Mazourová
4. Snoubenci z Afriky - Lucie Páchová
5. Svítání - Markéta Amerighi
6. Bambula Bimbo - Tomáš Pergl / Ondřej Suchý
7. Medvídek - Jan Cidlinský / Martin Vik
8. Valčík pro zimní víly - Michaela Páchová / Helena Kebrtová / Robin Král
- 9. Holka - Markéta Amerighi**
10. Irská pohádka - Petr Kulíšek

Dětská nota 2009

1. Žravá - Veronika Doudová / Michal Belšán
2. Vzkaz v láhvi - Michaela Páchová / Helena Kebrtová
3. Co se děje v trávě - Petr Kulíšek
4. Pandy fanda - Martin Kučera
5. Zoologická zahrada - Jan Steinsdörfer / Alena Dobrovolná
6. Ponorka - Beata Hlavenková / Václav Kvapil
7. Bláznivej plán - Markéta Amerighi
8. Ségra - Tomáš Pergl / Ondřej Suchý
- 9. Ukolébavka - Veronika Andělová**
10. Stroj času - Jan Cidlinský

Dětská nota 2010

1. Důležité věci - Martin Kučera
2. Já se neschovám - Veronika Andělová
- 3. Chrudoš - Petr Pazour / Robin Král**
4. Ponrava - Zuza Ďurdinová / Jan Slabý
5. Vesmír - Veronika Doudová / Michal Belšán
6. Moucha - Jiří Pazour / Petr Pazour
7. Řekni mi, zrcadlo - Markéta Amerighi
8. Je to hustý - Tomáš Pergl / Ondřej Suchý
9. Zastavte čas - Lucie Páchová / Helena Kebrtová
10. Dva tisíce dvě stě třicet - Jan Steinsdörfer / Robin Král

Dětská nota 2011

1. Fantazie - Adam Koubek
2. Tučňák Eda - Libor Machata / Antonín Matějka
3. Indiáni - Vojta Borusík
4. Uši - Zuza Ďurdinová
5. Lítání - Markéta Amerighi
6. Náš medvěd mluví japonsky - Jiří Pazour / Robin Král
7. Žabka oranžová - Peter Binder / Pavla Milcová
8. Popelář - Petr Pazour
9. Nebřeč, mámo - Jan Laufek / Jan Laufek / Marek Steninger
10. **Koťátka - Martin Kučera**

Dětská nota 2012

1. Mořská přehlídka - Jiří Vopálka / Jiří Žáček
2. Trampolína - Tomáš Harant / Lukáš Hrabal
3. Skřítek bordelář - Kristýna Dlasková
4. Mimozemská - Lucie Páchová / Pavel Jonák
5. Cirkusová - Petr Pazour / Tereza Verecká
6. **Vlaštovka - Veronika Doudová**
7. Houkačka - Zuza Ďurdinová
8. Kosmonaut - Jan Cidlinský / Martin Vik
9. Náš kocour Sam - Vladan Valík
10. Létající koberec - Jan Steinsdörfer / Michaela Pilná / Zuzana Novotná

Dětská nota 2013

1. Basák - Markéta Amerighi
2. Čáp Messenger - Tomáš Pergl / Jiří Mildner
3. Chrudoš - Petr Pazour / Robin Král
4. Hraj si s námi týnom tánom - Zbyněk Císař / Pavel Cmíral
5. Koťátka - Martin Kučera
6. Lodivod - Vlastimil Hála / Jiří Schwerdtner
7. Táto, chystej rákosku - Milan Klipec
- 8. Ukolébavka - Veronika Andělová**
9. Vlaštovka - Veronika Doudová
10. Zvířecí bál - Daniel Fikejz

Dětská nota 2014

1. Mágem být - Peter Binder / Pavla Milcová
2. Němčinářka - Petr Pazour
3. Můj křeček Bruno - Klaudie Korbelová
4. U maminky - Radůza
5. Pirátská - Petr Pazour / Eva Petelíková
- 6. Nezbedný semafor - Šárka Krejčí**
7. V krajině snů - Jan Cidlinský / Veronika Andělová
8. Proč je pštros největší - Daniel Vydra / Miloš Kratochvíl
9. Dva roky prázdnin - Markéta Mazourová
10. Já žiju zdravě - Michaela Páchová / Helena Kebrtová

Dětská nota 2015

1. Cyklojízda - Petr Pazour / Robin Král
2. Lidumilný lidožrout - Zuza Ďurdinová
- 3. Svítí - Peter Binder / Pavla Milcová**
4. Ranní ptáče - Adam Koubek
5. Nákupní horečka - Lucie Páchová
6. Dědovo blues - Petr Hurdes / Libor Machata
7. Nejlepší máma - Jiří Pazour / Petr Pazour
8. Můj dědeček Šerlok - Radka Urbanová
9. Štrůdl - Martina Kuchařová / Ondřej Kuchař
10. Atom - Iva Pazderková

Dětská nota 2016

1. Podzim – Štěpán Klouček, Brigita Cmuntová
2. Kočička Kate – Milan Benedikt Karpíšek
3. Blecha - Klára Vytisková, Zuzana Vytisková
4. Most má zlost – Šárka Krejčí
5. Cestovatelka – Lucie Páchová
- 6. Netopýr – Veronika Doudová**
7. Hejno holubí – Radka Urbanová
8. Mobilní mánie – Adam Koubek
9. Jezevec – Tomáš Reindl
10. Ne – Jakub Lang, Zuzana Petráchová

Příloha 2

Paprsek – zpěvník (písničky, které máme rádi)

1. Ta naše písnička
2. Svět se koulí
3. Mlejny (Proud Mary)
4. Černovlasá Miriel (All Right Now)
5. Zelený pláň
6. Miss Belinda
7. Sobotní ráno (Saved Your Kisses For Me)
8. Sám Ti zazpívám (Something)
9. Přichází slunce (Here Comes The Sun)
10. Já vstávám (Hasta Mañana)
11. Mamma Mia
12. Básník nechá ji žít (I've Been Waiting For You)
13. Tina, malá Valentina (Nina, Pretty Balerina)
14. Oheň lásky vzplál (Dancing Queen)
15. Rynk, Rynk (Ring, Ring)
16. Tajná (I'm a Tiger)
17. Copatá, okatá (Super Trouper)
18. Monday, Monday
19. California Dreaming
20. Straight Shooter
21. Do You Wanna Dance
22. Dedicated To The One I Love
23. Slova (Words)

24. Sentimentální blues (The Sentimental Journey)
25. Všechny dívky (Glory Hallelujah)
26. Narodil se pavián
27. Želvy
28. Siyahmaba
29. Oh! HappyDay
30. Je nádherný si zůstat blízký (We Are The World)
31. Netuší
32. Barbar' Ann
33. Malý velký blázní
34. Souznění
35. Já do lesa nepojedu
36. Nepudu domů
37. Prší, prší
38. řebíčku zahradnický
39. Ej padá rosička
40. Nestarej se, ženo má
41. Imagination
42. Mood Indigo
43. Tears In Heaven
44. Šťastné staré slunce
45. Žlutá ponorka
46. Manuela
47. Kráva
48. Obráceně

49. Na tom pražským mostě

50. Třicet